opłata pocz[illegible]wa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

הײנט 10 זײטען

נײער פאלקסבלאט

№ 199 | Łódź, Czwartek, 25 sierpnia 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג כ״ג מנחם אב תרצ״ב | № 199

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

היטלער האט מאביליזירט

אלע זײנע שטורם-אפטײלונגען

דער שטורם צוליב די צום טויט-פערמשפטע 5 היטלעראווצעס. — ליבעראלע דײטשע פארטייען הייסען זיי בעגנעדיגען. — עקס-קייזער ווילהעלם זיך געווענדעם צום פרעזי-דענט הינדענבורג נישט אויסצופיהרען דעם טויט-אורטייל

בערלין, 24 (סס.)

די היטלעריסטישע צייטונגען אין גאנץ דייטשלאנד פיהרען ווייטער א פערשארפטען קאמף געגען פאן פאפען'ס רעגירונג אין צוזאמענהאנג מיט'ן טויט-אורטייל איבער די 5 היטלעריסטען אין בויטען. די היטלער-פרעסע פערעפענטליכט אנ'„אויפרוף פון פיהרער", וועלכער זאגט-פאר אין די שארפסטע אויסדריקען א קאמף ביז די ווייטגע-הענדסטע קאנסעקווענצען, אפילו אויף מעסערס. אנרופענדיג פאפען'ען אלס „תליון פון די דייטשע קעמפער פאר פרייהייט", ערקלערט היטלער:

„די בלוטיגע אביעקטיוויטעט פון ה' פאפען, וואס דרינגט-ארויס פון בויטענער אורטייל, האט ענטגילטיג קלאהר געמאכט די פאליטיק פון די נאציאנאל-סאציאליסטען בנוגע דער „נאציאנאלער רעגירונג". דער ה' פאן פאפען האט אריינגעשרי-בען זיין נאמען אין דער געשיכטע מיט'ן בלוט פון די נאציאנאלע קעמפער. דער שניט, וואס וועט דערפון ארויסקומען, וועט זיך אין דער צוקונפט שוין נישט לאזען איינצוימען מיט די שטראפען. דער קאמף פאר'ן לעבען פון אונזערע 5 חברים האט זיך אנגעהויבען".

היטלער'ס דאזיגע פראקלאמאציע האט גע-צוואונגען די דייטשע רעגירונג צו באלדיגע געגען-שריט. צוליב דער אפענער דראהונג פון די נאציאנאל-סאציאליסטען ערקלערט די דייטשע רעגירונג, אז זי איז דעצידירט זיך נישט לאזען בעאיינפלוסען דורך א וועלכען-ס'איז פאליטישען דרוק און וועט זיך נאר רעכענען מיט דער רעכט ליכער לאגע.

דערפון איז צו זעהן, אז פאן פאפען'ס רעגי-רונג גיט זיך אפ א רעכנונג פון דער ערנסטקייט פון דער לאגע. דער אונערהערטער טאן פון היטלער'ס אויפרוף איז געווען אנ'איבערראשונג פאר די רעגירונגס-קרייזען, און איצט איז שוין די לאגע אזא, אז צווישען היטלער'ס „ברוינעם הויז" און הינדענבורג'ס קאבינעט זענען פערבערענט געווארען אלע בריקען.

היטלער האט גרינגעשעצט הינדענבורג'ס ווארנונג פון 13-טען אויגוסט, אז ער זאל פיהרען דעם קאמף מיט ריטערליכע מיטלען, און אט איז געקומען א מאמענט, ווען דייטשלאנד שטעהט פאר'ן ענטגילטיגען קאמף צווישען היטלער'ן און הינדענבורג'ן.

בערלין, 24 (סס.)

„בערלין אם מארגען" טיילט מיט, אז די אנפיהרונג פון די נאציאנאל-סאציאליסטען האט פעראָרדנעט א מאביליזאציע פון אלע שטורם-אפטיילונגען. די מיטגלידער פון די שטורם-אפטיי-לונגען, וואס האבען זיך געפונען אויף אורלויב זענען ארויסגעפאדערט געווארען צוריקצוקומען. די בעזונדערע אפטיילונגען זענען פון נעכטען אן אין אלארם-גרייטקייט.

בערלין, 24 (סס.)

פון זיכערע קוועלען גיט מען איבער, אז דער טויט-אורטייל אויף די 5 היטלעראווצעס פון בויטען וועט נישט ווערען אויסגעפיהרט. זייער פראצעס וועט פארקומען נאכאמאל. מען גיט איבער אז דער געוועזענער קייזער ווילהעלם און דער גע-וועזענער דייטשער קרוין-פרינץ האבען זיך געווענ-דעט צום פרעזידענט הינדענבורג, אז מען זאל דעם טויט-אורטייל נישט אויספיהרען. עס איז צו בע-מערקען, אז אויך די ליבעראלע פארטייען זענען געגען אויספיהרען דעם טויט-אורטייל, ווייל דאס וואלט געקאנט ארויסרופען די בלוטיגסטע אינער ליכע מלחמה אין דייטשלענד.

בערלין, 24 (סס.)

די ערקלערונג פון דער רייכס-רעגירונג און פון דער פרייסישער רעגירונג וועגען די טויט-אור-טיילען אין בויטענער פראצעס, וועט פערעפענטליכט ווערען אין אלע בלעטער, אונטער דער דראהונג פון פערמאכען די ווירערשפעניגע צייטונגען.

ארויסשיקען אלע אויסלענדער פון ארגענטינע

פאדערען 50 טויזענד ארגענטינער

בוענאס-איירעס, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

בעת אן אנטי-קאמוניסטישע דעמאנסטראציע, וואס איז דא היינט פארגעקומען, האט די פאליציי אנגענומען מיטלען צו פערהיטען פון אנטיסעמי-טישע ארויסטרעטונגען.

אין דער דעמאנסטראציע האבען זיך בעטיי-ליגט פיל דייטשען אין היטלעריסטישע אוני-פארמען.

ווי מ'גיט איבער, איז צו דער רעגירונג דער-לאנגט געווארען א פעטיציע פון 50,000 מערזאן. אין דער פעטיציע ווערט געפאדערט צו דעפא-טירען פון ארגענטינא אלע אויסלענדער".

מען פערזיכערט אבער, אז די געפאהר איז נישט ערנסט, מחמת די גרופע, וועלכע האט דער-לאנגט די פעטיציע איז אהן איינפלוס.

דירה-געלד ווערט נישט פערקלענערט

ווייל ס'וואלט זיך אויך פערקלענערט דער שטייער פון די הייזער

ווארשא, 24 (טעלעפאניש)

לעצטענס איז געפיהרט געווארען מצד די פערשידענע לאקאטארען-פעראיינען א ענערגישע אקציע, כדי צו ווירקען אויף דער רעגירונג, אז זי זאל פערקלענערן דאס דירה-געלד.

די לאקאטארען-פעראיינען האבען צוגעשיקט צו דער רעגירונג צעהנדליגער מעמאריאלען, אין וועלכע עס איז אנגעוויזען געווארען, אז ביי די איצטיגע לויבען און פרייזען פון פראדוקטען מאכט פאקטיש אויס דאס דירה-געלד מיט 50 פראצ. טייערער ווי מיט עטליכע יאהר צוריק. אבער אויך די פעראיינען פון די הויז-בעזיצער האבען נישט געשוויגען און אויך זיי האבען צוגעשיקט צו דער רעגירונג מעמאריאלען מיט דער פאדערונג נישט צו פערקלענערן דאס דירה-געלד.

ווי מיר דערוויסען זיך, זענען די מעמאריא-לען בעטראכט געווארען אויף א זיצונג פון עקאנא-מישען קאמיטעט ביים מיניסטארען-ראט. עס זענען איבערגעלייענט געווארען סיי די מעמאריאלען פון די לאקאטארען און סיי פון די הויז בעזיצער. דער ארגומענט פון די הויז בעזיצער איז, אז אויב מען וויל פערקלענערן דאס דירה-געלד, וואלט אויך אויטאמאטיש זיך פערקלענערט דער שטייער פון די הייזער. ווייל דער שטייער ווערען בערעכענט פון דער הויך פון די הכנסות, וואס די הייזער ברענגען. צוליב דעם איז דער עקאנאמישער קאמי-טעט ביים מיניסטארען-ראט געקומען צום אויספיהר, אז א צ"ט איז נישט די צייט צו פערקלענערן דאס דירה-געלד.

דעמאנסטראציע פון פלעמישע אויטאנאמיסטען אין דיקסמידען

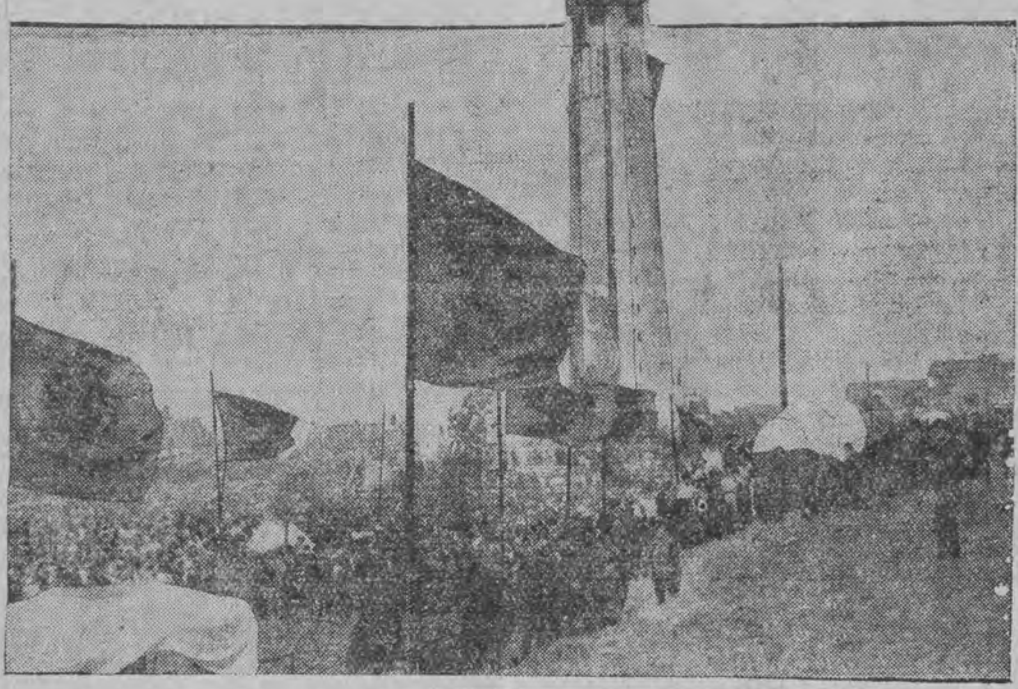

דער

פאבּיאַניצער רבּי שליט"א

אדמו"ר מראספשא פון שרודמיעסקא 44 (פריהער נאווא-צעג. 10) איז צוריקגעקומען מיטוואך ביינאכט פון טשעכאטשינעק. 5021

Dr. Robinzon

ארדינירט אין פאדעמביע

ווילא וויעטשארקאווסקי.

פאר גאלד, בּיזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פּיעטריקאווער 7

עפענטליכע ווארנונג

צום ארבייטער-פעראיין פון זאכאדניא 66.

צוליב דעם, וואס איהר האט אנגענומען א טאקטיק פון בטנוצען טעראר געגען אונזערע מיטגלידער און זייערע ווערקשטעלען מיט דער היקף פון זייטיגע מענשען. ווארנען מיר אייך פאר דעם, און פאדערן אייך אויף דעם טעראר אפצושטעלען, אין געגענפאל וועלען מיר די זאך איבערגעבען צו דער געהעריגער מאכט.

די פערוואלטונג פון דאמען-מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיין, פאמארסקא 53.

גמנסיה בת שמנה

מחלקות לנערים

„בית-אלפנא"

PIOTRKOWSKA 111 (Al. Kościuszki 48)

Telefon 176-46.

די איינשרייבונגען פון נייע שילער קומען שוין פאר טעגליך פון 1–10 פארמ. און 4–7 נאכמ. די איינטריטס-עקזאמענס אין אלע קלאסען קומען פאר 29, 30, 31 שיערפיען.

דאס גימנאזיום געפינט זיך יעצט אין א נייעם לאקאל, וועלכער ענט-שפרעכט פולשטענדיג אלע פאדערונגען פון דער נייעסטער שול-היגיענע און פעדאגאגיק. דער שכר-לימוד בעדייטענד רעדוצירט! די דירעקציע.

פ.ס. די פערוואלטונג האט בעשטימט צו 4 פרייע פלעצער אין דער 5 און 6 קלאס פאר פעהיגע און אונפערמעגליכע שילער. 5020

צוויי נייע שרעקליכע קריגס-מיטלען

ערפינדען „טויט-שטראַהלען“ און „קאַלטע שטראַהלען“

נ י ו - י אָ ר ק, 24 (ספּ.)

דאָס אַמעריקאַנער קריגס-מיניסטעריום האָט אָפּגעקויפט די ערפינדונג פון 2 נייע שרעקליכסטע קריגס-מיטלען, וואָס מיט זייער אַנווענדונג אין אַ מלחמה קאָן מען פערניכטען אַ גאַנצע וועלט. איין מיטעל איז אַזעלכע „טויט-שטראַהלען“, וואָס זענען ענטדעקט געוואָרען דורך דעם כעמיקער באַרלאָוו. אויב מען ווענדעט אָן די דאָזיגע שטראַהלען אויף מויערען, פעסטונגען, רייסען זיי אויף מיט דער געוואַלדיגסטער, פערניכטענדער קראַפט. דאָס צווייטע מיטעל איז די „קאַלטע שטראַהלען“; זייער ערפינדער איז דער כעמיקער פלעיר; די דאָזיגע שטראַהלען ווען מען שיקט זיי אויף אַן אַרמעע מיט מענשען ווערען אַלע פערפרוירען צום טויט. די שטראַהלען ווירקען אפילו דורך אַ שטאָלענע וואַנד פון 17 צאָל די דיק. און זיי געהען אַ שטח פון 15 קילאָמעטער.

נייע ענדערונגען אין די קראַנקען-קאַסעס

וו א ר ש אַ, 24 (טעלעפאָניש).

פון גוט אינפאָרמירטע קוועלען גיט מען איבער, אז עס וועט גאַר בקרוב איינגעפיהרט ווערען נייע ענדערונגען אין דער אדמיניסטראַציע פון די קראַנקען קאַסעס.

די אַמטען פון די דירעקטאָרען זאָלען פערנעהמען די הויפּט-דאָקטוירים. אין גיכען וועלען אויך פאָרקומען וואַהלען צו די זעלבסטפערוואַלטונגען פון די קראַנקען-קאַסעס.

גאַס אין פּאַריז אנגערופען אויפ'ן נאָמען פון יודיש-אמעריקאַנער פילאַנטראָפּ'ן

פ אַ ר י ז, (יט"א) דער פּאַריזער שטאָדט-ראַט האָט בעשלאָסען אָנצורופען איינע פון די גאַסען אין דעם 16-טען בעצירק אויפ'ן נאָמען פון פרוי פלאָרענס בלומענטאַל, דער פרוי פון בעקאַנטען יודיש-אמעריקאַנער באַנקיר און פילאַנטראָפּ דזשאָרדזש בלומענטאַל.

די בלומענטאַל'ס, וואָס האָבען פיעל יאָהרען געלעבט אין פראַנקרייך, האָבען געשפּענדעט גרויסע סומען אויף פראַנצויזישע עפענטליכע פאָנדען.

מיט עטליכע טעג צוריק האָט די פראַנצויזישע רעגירונג נאָמינירט דזשאָרדזש בלומענטאַל'ן אַלס אָפיציר פון עהרען לעגיאָן.

דייטשע רעגירונג נאָך גאָרניט בעשלאָסען

וועגען די 5 צום טויט פער'משפּט'ע

בערלין, 24 (ספּ. טעל.)

די דייטשע רעגירונג האָט היינט נאָך נישט אָנגענומען קיין בעשלוס וועגען די 5 צום טויט-פערמשפּטע היטלעריסטען אין בויטען.

דער פּרעזעס פון דער יורידישער קאָמיסיע ביים פּרייסישען סיים האָט פּראָפּאָנירט צוזאַמענצורופען די יורידישע קאָמיסיע אַלס אויסערגעוועהנליכע אויספאָרשונגס-קאָמיסיע ביים געריכט אין בויטען, כדי צו רעווידירען דעם פּראָצעס דעם 1 סעפּטעמבער.

דער פּרעזידענט פון פּרייסישען סיים האָט בעשטעטיגט דעם דאָזיגען בעשלוס.

די שטעלונג פון דער מאָסליי-פּאַרטיי צום אַנטיסעמיטיזם איז נאָך נישט קלאָר

לאָנדאָן, (י.ט.א.) אין געגענזאַץ צו דער ערקלערונג, וואָס איז געגעבען געוואָרען דער י.ט.א. דורך איינעם פון די מיטגלידער פון דער מאָסליי-פּאַרטיי ראַבערט פאָרגאַן, האָט די פּאַרטיי פּראָאָרטיילט די אַנטיסעמיטישע טעטיגקייט פון אַ געוויסען יוגענדליכען אָנהענגער פון דער פּאַרטיי, וועלכער האָט פערשפּרייט יורען-העצערישע פלוג-בלעטלעך. האָט דער שטעלפערטרעטער פון דירעקטאָר פון דער נייער פּאַרטיי ליסליי קאַמינגס מיטגעטיילט דעם פּאַרלאַמענטאַרישען קאָרעספּאָנדענט פון „דיילי העראַלד“, אז די מאָסליי-פּאַרטיי האָט נאָך נישט אָנגענומען קיין שום שטעלונג צו דער יודען-פראַגע. דער יוגענדליכער, וועלכער האָט פערשפּרייט אַנטיסעמיטישע פלוג-בלעטלעך האָט נישט געהאַנדעלט לויט'ן אויפטראַג פון דער פּאַרטיי. די פּאַרטיי האָט אָבער ביז-איצט נישט אָפּראָבירט און נישט געטאַדעלט די דאָזיגע האַנדלונג. דער ענטגילטיגער בעשלוס אין אַלע פּאָליטישע פראַגען ליגט אין די הענד פון סיר אָסוואַלד מאָסליי. ביז איצט האָט ער נאָך נישט פערעפענטליכט קיין שום ערקלערונג וועגען זיין שטעלונג צו יודען. ווי מען ערוואַרט וועט ער דאָס טאָן נאָכ'ן צוריקקעהר פון קאָנטינענט אין די ערשטע טעג פון סעפּטעמבער. איך פערזענליך, האָט ערקלערט קאַמינגס, בין פולשטענדיג איינשטימיג מיט דער פאַשיסטישער פילאָזאָפיע.

אנדענק-טאָפעל צו קאַפּיטאַן דרייפוס'עס צוריקקעהר פון דער טייוועל-אינזעל

פּאַריז. (יט"א)) די ליגע פאַר מענשען-רעכט וועט אין קורצען איינמויערען אַן אָנדענק-טאָפעל אויף דעם אָרט אין פאָרט אַליגען (אין דער נאָהענט פון קיבעראָן). אויף וועלכען קאַפּיטאַן (איצט קאָלאָנעל) אַלפרעד דרייפוס האָט געשטעלט דעם ערשטען טריט אויף פראַנצויזישער ערד בעת ער איז געוואָרען צוריקגעבראַכט פון דער טייוועל-אינזעל.

דרייפוס איז אָנגעקומען אין פאָרט אַליגען אויף דעם דאַמפער „ספאַקס“ דעם 30-טען יוני 1899, מחמת אָבער דעם מורא'דיגען שטורם-ווינד, וואָס האָט דאַמאָלס געהערשט, האָט ער געקאָנט אויסשטייגען אויף דער פראַנצויזישער ערד ערשט דעם 18-טען יולי.

פון פאָרט אַליגען איז דרייפוס אָפּגעפיהרט געוואָרען קיין רען, וואו עס האָט זיך דעם 7-טען 1899 אָנגעהויבען די רעוויזיע פון זיין פּראָצעס, וועלכער האָט זיך פערענדיגט מיט'ן אַנערקענען דרייפוס'עס אומשולד.

די ענדגילטיגע בעפרייאונג פון דרייפוס'ען איז דעצידירט געוואָרען ערשט דעם 12-טען יולי 1906 דורך דעם העכסטען פראַנצויזישען געריכט, וואָס האָט איהם בעפרייט פון שולד און שטראָף און פעראָרדענט תיכף ומיד צוריקצושטעלען דרייפוס'ען אין זיינע רעכט אַלס בירגער און אָפיציר. דרייפוס האָט דאַן בעקומען דעם אַוואַנס אויף מאַיאָר און איז נאָמינירט געוואָרען אַלס אָפיציר פון ערען-לעגיאָן.

פראַנצויזישע מאַכט פערזיכערט

אז עס איז נישטאָ קיין גרונד צו זיין אונרוהיג וועגען גורל פון די יודען אין סיריען

פּאַריז. (יט"א) דער דירעקטאָר פון פּאָליטישען און האַנדעלס-דעפּאַרטעמענט ביים פראַנצויזישען אויסערן-מיניסטעריום אַלעקסאַנדער לעזשע האָט צוגעשיקט דער יט"א אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערט פעסטגעשטעלט, אז אין צוזאַמענהאַנג מיט די ידיעות, וואָס האָבען זיך מיט אַ צייט צוריק בעוויזען אין דער פּרעסע וועגען אַנטי-יודישע אונרוהען אין סיריען (דמשק א. אַנד.) האָט דאָס אויסערן-מיניסטעריום דורכגעפיהרט אַן אויספאָרשונג, וועלכע האָט אָבער נישט פעסטגעשטעלט קיין שום געשעהענישען פון בעאונרוהיגענדען כאַראַקטער. אויך דער הויך-קאָמיסאַר פון סיריען האָט נישט קיין שום אינפאָרמאַציעס וועגען געשעהענישען פון דעם מין. לסוף ווערט אין קאָמוניקאַט פעסטגעשטעלט, אַז עס איז נישטאָ קיין שום גרונד פאַר בעאונרוהיגונג וועגען די זיכערקייט פון דער יודישער בעפעלקערונג אויף די מאַנדאַט-טעריטאָריע פון סיריען.

די פראַנצויזישע ליגע פאַר קאַמף מיט'ן אַנטיסעמיטיזם, וועלכע האָט געפיהרט אַ זעלבסטשטענדיגע אויספאָרשונג אַרום די בעריכטען וועגען די אַנטי-יודישע עקסצעסען, טיילט מיט דער יט"א, אַז די איבצידענטען וועגען וועלכע עס האָט זיך געהאַנדעלט, זענען געווען גאַנץ אונבעדייטענדע.

סאָוויעטישער נאַפט פאַר יאַפּאַן

לאָנדאָן, 24 (ספּ.)

אין די היגע אינדוסטריעלע קרייזען ווערט לעבהאַפט אומגעדרעדט די רייזע פון יאַפּאַנישען גרויס-אינדוסטריעלער מאַטוס קאַטאָ קיין באַקו, וואו ער וועט אויף דער איינלאַדונג פון דער סאָוויעטישער רעגירונג בעזוכען די אָרטיגע נאַפט-גרובען. מען שמועסט, אז דער צוועק פון בעזוך איז צו שליסען אַן אָפּמאַך צווישען ראַטען-פערבאַנד און יאַפּאַן וועגען צושטעלען נאַפט פאַר יאַפּאַן. ביז איצט האָט יאַפּאַן געקויפט נאַפט אין אַמעריקא, ענגלאַנד און רומעניע.

Dr. Rachela Lewi

ul. Zeromskiego 24, tel. 142-72

4734 צוריקגעקעהרט

אַדמיראַל לעיג נעהמט איבער פייערליך די אָנפיהרונג פון אַמעריקאַנער פלאָט

דער דייטשער דיכטער פּאָול קעלער

איז געשטאָרבען אין עלטער פון 59 יאָהר.

פאָרשטעהער פון עת-לבנות אין פּאַלעסטינא-אַמט

וו א ר ש א (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון צענטראַל-ביוראָ פון די אַלגעמיינע ציוניסטען (עת לבנות) איז בעשלאָסען געוואָרען, אין הסכם מיט'ן לעצטען בעשלוס פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט, דעלעגירען אין פּאַלעסטינא-אַמט אַלס פאָרשטעהער פון דער דערמאָנטער גרופּע ד"ר י. גאָטליב און אַלס פערטרעטער ה' אריה צייטלין.

הרב הכולל ד"ר נעמיראָווער מיטגליד פון דער אונטערריכטס-קאָמיסיע ביים רומענישען סענאַט

בוקאַרעשט, (יט"א) אַלס פאָרטרעטער פון דער יודישער רעליגיע איז אין דער קאָמיסיע פאַר קולטור און בילדונג ביים רומענישען סענאַט געוועהלט געוואָרען הרב הכולל סענ. ד"ר נעמיראָווער. די דאָזיגע קאָמיסיע, צו וועלכער עס געהערען די בעדייטענדסטע פּאַרלאַמענטאַריער און קירכליכע און וויסענשאַפטליכע קרייזען, איז איינע פון די וויכטיגסטע און איינפלוסרייכסטע בעראַטענדע קערפּערשאַפטען פון רומענישען פּאַרלאַמענט. ד"ר נעמיראָווער איז געווען מיטגליד פון דער דאָזיגער קאָמיסיע אויך אין די פריהערדיגע פּאַרלאַמענטען.

רייזע פון אַן ענגלישען לאָרד קיין רוסלאַנד, צו בעקענען זיך מיט דער „אָרט“-טעטיגקייט

לאָנדאָן, (י. ט. א.) לאָרד מאַרלי, דער פאָרזיצער פון ענגלישען פּאַרלאַמענטאַריער-קאָמיטעט פאַר'ן „אָרט“ איז אָפּגעפאָהרען קיין סאָוויעטען-רוסלאַנד, וואו ער וועט ווײלען 2 חדשים און בעזוכען די אַנשטאַלטען און אונטערנעהמונגען פון „אָרט“ אין רוסלאַנד.

אין אַ געשפּרעך מיט'ן יט"א-פאָרשטעהער פאַר'ן אָפּפאָהרען קיין רוסלאַנד האָט לאָרד מאַרלי ערקלערט, אז ער אינטערעסירט זיך זעהר שטאַרק מיט דער „אָרט“-טעטיגקייט, מחמת ער האַלט. אז דורך אַ טעטיגקייט פון דעם מין ענטשטעהט די מעגליכקייט צו דערנעהנטערען צווישען זיך פעלקער. ביים ענגלישען פּאַרלאַמענט עקזיסטירט אַ שפּאַרקער „אָרט“-קאָמיטעט, וועלכער האָט אָבער צוליב די בעזונדערע פּאָליטישע בעדינגונגען, ביז איצט ווייניג געקענט אויפטון. דער בעזוך פון לאָרד מאַרלי אין רוסלאַנד בעצוועקט טיילווייז צו בעקענען זיך מיט דער פּראַקטישער „אָרט“-אַרבייט, כדי אַזוי אַרום צו זיין ביכולת ציצוגעבען מיט דער אַרבייט לטובת דעם „אָרט“.

דר. מעד. בערמאַן

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקה.

מענער-שוועכע בעהאַנדלונג א. סעקסועלע בעראַטונג,

נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אָוונד.

זונטאָג פון 9–1 ביימאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע–לעטשניצע-פּרייזען

א נייע בלוט-דורשטיגע העצע
פיהרען היטלעריסטען געגען יודען אין דייטשלאנד

כוליגאניש יודען-פרעסעריש ליד געזינגען אויף די ברעסלויער גאסען. — געבעלס דראהט די יודען מיט נקמה. — אויסגעהאקט שויבען אין יודישע געשעפטען

בערלין, 24 (יט"א טעלעפאניש)
פון ברעסלוי טעלעפאנירט מען, אז אין צוזאמענהאנג מיט'ן טויט-אורטייל איבער די 5 באנדיטישע היטלער-לייט, ענטוויקלען די היטלעראווצעס א מורא'דיג-בלוטדורשטיגע יודענהעצערישע אגיטאציע.

היינט נאכמיטאג האט א צאהלרייכע היטלער-באנדע מארש'ירט איבער די גאסען און געוואָרפען יודען-פיינדליכע אויסרופען. זיי האבען אויך געזונגען אזא לידעל:

„ארבייט, ברויט,
יודען — א טויט;
יאגט די יודען-באנדע
אויס דעם דייטשען לאנדע".

די יודענפרעסערישע כוליגאנעס האבען אויסגעהאקט אלע שויבען אין א גרויס יודיש וואארען-הויז. מעהרערע יודישע דורכגעהער זענען בלוטיג צושלאגען געווארען, אויף דער געטהע-שטראסע זענען שווער פערוואונדעט געווארען 2 יודען, וועלכע זענען אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

בערלין, 24 (יט"א טעלעגראפיש)
היינט האט דער היטלער-פיהרער געבעלס אפגעדרוקט אין „אנגריף" אן ארטיקעל אונטערן קאפ: „יודען זיינען שולדיג". אין דעם ארטיקעל ווארפט געבעלס אן אויף אן אונערהערטען אופן די יודען, ספעציעל אטאקירט ער די יודישע פרעסע, צו וועלכער ער פערעכענט אויך דאס „בערלינער טאגעבלאט". געבעלס בעצייכענט די יודישע זשורנאליסטען אלס פרעמדע, גאליציאנער, וועלכע העצען דייטשען געגען דייטשען. ער ווארענט, אז ס'וועט קומען א צייט פון נקמה. אלע יודען וועלען זיין איבערגעגעבען ווערען צו שטראף-געריכטען.

דער דאזיגער אנטיסעמיטישער ארטיקעל האט אין די יודישע קרייזען ארויסגערופען א שווערען רושם.

ווי יט"א דערוויסט זיך, ווערט אין די רעגירונגס-קרייזען פראיעקטירט צו פערמאכען דעם יודען-העצערישען ארגאן „אנגריף".

בערלין, 24 (יט"א טעלעגראפיש)
אין משך פון בעכטיגען טאג איז אין ברעסלוי געקומען צו עטליכע שטורמישע גאסען-דעמאנסטראציעס. היטלעריסטישע אפטיילונגען האבען דעמאנסטרירט געגען אורטייל פון בויטענ'ער געריכט. פאר'ן גרויסען וואארען-הויז פון טיץ האט אויפגעריסען א באמבע; פיל מענשען זענען ארעסטירט געווארען.

דער ענגלישער פילאט מאליסאן איז אריבערגעפלויגען דעם אקעאן פון איירָאפּע קיין אמעריקא.

א נייער טיפ אויטא, וואס קאן זיך אויפהויבען אין די בערג

פראצעסן פאר גנבענען תבואה אין סאוויעטען-פערבאנד

מאסקווא, 24 (ספ.)
לויט די דעקרעטען, וואס זענען לעצטענס ארויסגעגעבען געווארען, איז איינגעפיהרט געווארען טויט שטראף פאר גנב'ענען תבואה. עס זענען שוין פארגעקומען אייניגע פראצעסען פון פויערים, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין ארויסגנבענען די תבואה פון פעלד. אין אוליאנאווסק זענען דריי פויערים פער'משפט געווארען צום טויט. זיי זענען בעשולדיגט געווארען, אז זיי בעפאלען מיליציאנערען, וועלכע האבען געהיטען די פעלדער, זיי צושלאגען און דערנאך ארויסגעגנב'עט די תבואה. אין טשעליאבינסק זענען פערמשפט געווארען צום טויט צוויי ארבייטער, וועלכע מען האט געהאט בעשטימט אין קאלכאזן, אז זיי זאלען אכטונג געבען ביים ארויסנעמען די תבואה. שפעטער האט מען זיי בעשולדיגט, אז זיי האבען צוגעהאלפען ארויסגנב'ענען די תבואה. אין א שטאט אין אוקראינע האט מען פאר'ן זעלבען חטא פערמשפט דריי פויערים צו 10 יאהר תפיסה יעדען.

מאסקווא, 24 (ספ.)
דא האט זיך אנגעהויבען א פראצעס פון 37 באהן-אנגעשטעלטע. זיי ווערען בעשולדיגט, אז זיי האבען סיסטעמאטיש געגנב'עט באהן-מאטעריאלען. דער ווערט פון די גנבות מאכט אויס העכער אנדערטהאלבען מיליאן רובעל.

די גנבות זענען אויסגעפיהרט געווארען אין משך פון 2 יאהר צייט. פאר דער צייט זענען געמאכט געווארען 25 פראטאקאלען וועגען פערשווונדענע פאסט-פאקעטען.

קאנפערענץ פונ'ם קאמיטעט פאר עקאנאמישע סטודיען

ווארשא, 24 (טעלעפאניש)
אין לאקאל פון אגרער-מיניסטעריום האט זיך היינט אנגעהויבען אין ווארשא די קאנפערענץ פונ'ם קאמיטעט פאר עקאנאמישע סטודיען פון די מלוכות, וואס געהערען צום אגרער-בלאק.

אין דער קאנפערענץ בעטייליגען זיך פארשטעהער פון פאלגענדע 8 מלוכות: בולגאריען, טשעכאסלאוואקיי, עסטלאנד, יוגאסלאוויען, לעטלאנד, רומעניען, אונגארן און פוילען.

בן גריון נעכטען געקומען קיין ווארשא

ווארשא, 24 (טעלעפאניש)
דער פיהרער פון די יודישע ארבייטער אין ארץ-ישראל ה' בן גריון איז היינט געקומען קיין ווארשא.

ערב א טראמוואי-שטרייק אין ווארשא

ווארשא, 24 (טעלעפאניש).
א דעלעגאציע פון בלאק פון די קל. פערייניגען פון די ווארשאווער שטאטישע אנגעשטעלטע האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן פרעזידיום פון מאגיסטראט וועגען אויסצאהלען די פרעמיעס פאר די טראמוואי-ארבייטער. דער פרעזידענט סלאמינסקי האט פארגעשלאגען, אז די טראמוואי-ארבייטער זאלען מסכים זיין אפצולייגען די פראגע וועגען די פרעמיעס ביז עס וועט געשלאסען ווערן א נייער קאלעקטיווער אפמאך אויף די טראמווייען.

די דעלעגאציע פון די קלאסען-פעראיינען האט דעם דאזיגען פארשלאג אפגעווארפען.

דער פרעזידענט האט דאן ערקלערט, אז אין די נאהענטסטע צוויי טעג וועט ער אנהויבען אונטערהאנדלען וועגען שליסען א נייעם קאלעקטיווען אפמאך. די טראמוואי-ארבייטער האבען בעשלאסען, אז אויב דער מאגיסטראט וועט בעת די אונטערהאנדלונגען נישט אפטרעטען פון זיינע פאדערונגען, וועט אין ווארשע פראקלאמירט ווערען א טראמוואי-שטרייק.

א גאנצע פאמיליע פליהט איבער'ן אטלאנטיק

ניו-יארק, 24 (ספ.)
די פאמיליע האטשינסאן, וועלכע האט אנגעהויבען א פליה איבער'ן אטלאנטיק, בעשטעהט פון א פאטער, מוטער, 2 טעכטער. צוזאמען מיט דער פאמיליע פליהט אויך א פילאט, מעכאניקער, א פאטאגראף, ראדיא-טעלעגראפיסט, צוזאמען אלזא — 8 פערזאן.

אונטערדריקט די רעוואלוציע אין בראזיליע
3 טויזענד הרוגים, 4 טויזענד געפאנגענע

ריא דע זשאנעירא 24 (ספ.)
נאך א פערביטערטער שלאכט, וואס האט געדויערט 2 מעת-לעת, האט דאס רעגירונגס-מיליטער, אונטער דער אנפיהרונג פון גענ. לימא, פולשטענדיג פערניכטעט די רעוואלוציאנער'ע ארמעע, וואס איז געווען אונטער דער אנפיהרונג פון צווייטען גענעראל קלינגער.

די שלאכט איז געווען איינע פון די שווערסטע און בלוטיגסטע אין דער געשיכטע פון בראזיליען און האט זיך געצויגען אויף א לענג פון 8 מייל. ביידע צדדים האבען געקעמפט זעהר פערביטערט און זיך מעהר'ער'ליך געשטאכען מיט מעסערס און באגנעטען. מען רעכענט, אז מינדעסטענס זענען 3000 מענשען געפאלען פון ביידע צדדים. 4000 [illegible]שענדע", צווישען זיי פיל אנגעזעהענע פערזענליכקייטען, אויך דער זוהן פון עקס-פרעזידענט, זענען געפאנגען געווארען.

דער אפיציעלער רעגירונגס-קאמוניקאט מעלדעט, אז דאס רעגירונגס-מיליטער געהט אויך אונטערדריקען דעם אויפשטאנד אין סאן פאולא.

די שיף „ניאבע", וועלכע איז ארויסגעצויגען געווארען פון וואסער, געפינט זיך אין האפען פון קיעל

היינט און פאלגענדע טעג!
דער גרויסער סענטימענטאלער ליבעס-פילם פון „Fox" רעזשי פון בעקאנטען Raoul Walsh אונטער'ן נאמען:
„צוריק צום לעבען"
אין די הויפט-ראלן:
JANETTE GAYNOR, CHARLES FARREL
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבן און לאנד-אקטואליטעטען
אנהויב אין געוו. טעג 5 נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 2 א זייגער בייטאג. הנחה-בילעטן גילטיג אהן בעגרענצונגען. דער זאל איז ווענטילירט און געקיהלט.

רעשטען
לאדז, גאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס, ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאר
אין פראנט, II שטאק

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 25 אויגוסט 1932

גרויסע צרות פון דער קליינער מלוכה

ביי די אונגאויפהערליכע פאליטישע טרומיי-טען פון דייטשלאנד, וואס פערהילכען זייט א לאנגער צייט אלע געשעהענישען אין אייראפע, האט מען פערגעסען כמעט, אז נעבען דייטשלאנד לעבט א לאנד, וואס איז מיט איהם צום ענגסטען פערבינדען און וואס שטעלט מיט זיך פאר אנ'אמתע קליינע מדינה מיט געוואלדיג גרויסע צרות. מיר רעדען וועגען עסטרייך, וועמענס גורל עס ווערט אלעמאל געשטעלט אין אפהענגיגקייט פון דייטשלאנדס שטרעבונגען צו אנשלוס, דאס הייסט צו א פעראייניגונג פון די ביידע לענדער.

עסטרייך לעבט איבער א כראנישען פינאנ-ציעלען קריזיס, וואס שטעלט דאס לאנד אהן אויפהער אויפ'ן ראנד פון באנקראט און איצט איז דעם נעבעכדיגען קאבינעט פון דאלפוס, וועלכער דיספאנירט אין פארלאמענט מיט אזא אונזיכערע מעהרהייט ווי איין שטים, אויסגעפאלען צו דער-שלאגען זיך צו אנ'אינטערנאציאנאלער הלוואה. אונטערהאנדלונגען וועגען אזא הלוואה זענען שוין געפיהרט געווארען פון לאנג, אבער, פערשטעהט זיך, אז דער ענין האט נישט געקענט ערלעדיגט ווערען אהן פראנקרייך, וועלכע האט פון איהר זייט ארויסגערוקט בשעתו די קאנצעפציע צו שאפען א דונאי-פעדעראציע וואס דאס זאל זיין א געגענ-גיפט געגען די דייטשע שטרעבונגען צו אנשלוס.

צום מאמענט, ווען עס איז זיך צונויפגעקו-מען די לאזאנער קאנפערענץ, איז די פינאנציעלע לאגע פון עסטרייך געווען אזוי שלעכט, אז געדאכט האט זיך, אז דאס לאנד וועט אונבעדינגט באנק-ראטירען, אויב עס וועט נישט קריגען קיין הלוואה. אין לאזאן איז די פראגע ענדליך געקעזט געווארן פאזיטיוו. די פיהרענדע מלוכות זענען געקומען צווישען זיך צו א הסכם וועגען ערטיילען עסטרייך א הלוואה אין דער הויך פון ניין מיליאן פונט. פראנקרייך און ענגלאנד האבען גענומען אויף זיך צוויי דריטעל פון דער סומע, דאס איבריגע איז פונאנדערגעלעגט געווארען צווישען איטאליען, שווייץ, בעלגיען א. א. מ'האט געקאנט מיינען, אז אין עסטרייך וועט מען דערפון לייכט אפאטעמען, אבער נאכן בעקומען פון דער הלוואה האט זיך דער אינערליכער קריזיס אין לאנד ערשט רעכט פערשארפט.

די מלוכות זענען איינגעגאנגען צו ערטיילען עסטרייך א הלוואה מיט'ן בעדינג, אז עסטרייך זאל נאכאמאל בעשטעטיגען דעם פראטאקאל, וואס איז אונטערגעשריבען געווארען אין יאהר 1922 און לויט וועלכען עסטרייך האט זיך פערפליכטעט אפצוהאלטען זיך פון יעדער האנדלונג, וואס קאן בעגרעניצען די עקאנאמישע און פאליטישע זעלבסט-שטענדיגקייט פון לאנד. אונטער דעם בעדינג איז דעמאלט צום ערשטען מאל ערטיילט געווארען פינאנציעלע הילף עסטרייך. און וועגען דעם פראטאקאל האט מען זעהר פיל גערעדט בשעתו, ווען דער דייטשער מיניסטער קורציוס איז ארויס מיט זיין סענסאציאנעלען פלאן וועגען דער עסט-רייכיש-דייטשער צאל-אוניע. דער האגער טריבונאל האט טאקע אזוי אויסגעטייטשט דעם דאזיגען פרא-טאקאל, דהיינו, אז לויט דעם פראטאקאל קאן נישט זיין קיין רייד וועגען אנ'עקאנאמישען אנשלוס צווישען עסטרייך און דייטשלאנד.

דער אפמאך וועגען דער נייער הלוואה פערפליכטעט עסטרייך דורכצופיהרען א סאנאציע פון איהרע פינאנצען, מיט איין ווארט: שטעלט איין א קאנטראלע פון פעלקערבונד איבער דער עסטרייכישער מלוכה-קאסע. די עסטרייכישע רעגי-רונג האט די בעדינגונגען געמוזט אננעמען, אנדערש איז די גאנצע פראגע וועגען דער הלוואה בעשטא-נען אין געפאהר.

דאן האבען די פאנגערמאנישע קרייזען אין עסטרייך אנגעהויבען א קאמפאניע געגען ראטיפי-צירען די הלוואה, נישט וועלענדיג בעגראבען איינגאנצען דעם געדאנק וועגען אנשלוס. מיט א בעזונדערער ענערגיע איז די קאמפאניע געגען דער הלוואה געפיהרט געווארען דורך די ראסיסטען און דורך די אגיטאטארען, וועלכע היטלער האט ספע-ציעל צו דעם צוועק געשיקט קיין עסטרייך. ווען דאלפוס האט אריינגעטראגען אין פארלאמענט דאס געזעץ וועגען דער הלוואה האבען די פאנגער-מאנער געענטפערט מיט א רעזאלוציע פון אונצו-טרוי. און אזוי ווי די מעהרהייט איז געווען אפ-הענגיג פון איינער אדער צוויי שטימען, האבען די רעגירונגס-פארטייען אין טאג פון דער אפשטימונג געבראכט אין פארלאמענט אפילו די קראנקע דע-פוטאטען אויף בעטלעך. עס איז געשעהען א נס, און דאלפוס'ס רעגירונג איז אבגעראטעוועט געווא-רען. נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען מיט די פאר-טייען, פארן פרייז פון גרויסע אינערליכע הנחות, איז דער רעגירונג געלונגען צו בעקומען די הבטחה, אז דער אפמאך וועגען דער הלוואה וועט ראטיפי-צירט ווערען.

און עס איז געשעהען א צווייטער נס: מיט א מעהרהייט פון 82 שטימען געגען 80 איז דער אפמאך ראטיפיצירט געווארען דורכן עסטרייכישען פארלאמענט. אויף א געוויסע צייט זענען די פי-נאנצען פון לאנד אפגעראטעוועט. אויך קאנצלער דאלפוס בעקומט א קורצע אטעם-פויזע פאר זיין רעגירונג.

פ. ב.

קומט טאקע א סוף צום קריזיס?

אינטערעסאנטע מיינונג פון אנ'אמעריקאנישען געלעהרטען

אין א רייה בלעטער האבען זיך בעוויזען לעצטענס גוט בעארבייטע ארטיקלען, אין וועלכע מען בעמיהט זיך צו בעווייזען, אז מיר זענען שוין אריבער דעם שווערסטען מאמענט פון דער ווירט-שאפטליכער דעפרעסיע און איצט דארף מען זיך שוין רעכענען (אין וועלט-מאסשטאב) מיט א בע-דייטענדער פערבעסערונג פון דער קאניונקטור. איינער פון די הויפט-ארגומענטען פון די דאזיגע אפטימיסטישע בעהויפטונגען, אנגעפיקעוועט געדיכט מיט ציפערן, וועלכע דארפען די אויספיהרונגען פון די אפטימיסטישע ארטיקלען צוגעבען וואגיג-קייט, איז די פערבעסערונג פון דער קאניונקטור אויפ'ן אמעריקאנישען מארק.

מיט א דעסטא גרעסערע פעראינטערעסירונג לייענט מען דעריבער דעם ארטיקעל פון ה' פאר-קער ווילליס, פראפעסאר פון קאלאמביא-אוניווערסי-טעט, אנ'אנגעזעהענער בורזשואזער עקאנאמיסט, וועלכער ווערט גערעכענט פאר א קענער פון די אמעריקאנער בעציהונגען — ווער, ווער, אבער ער דארף שוין עפיס וויסען וועגען דער דאזיגער „פערבעסערונג" פון דער קאניונקטור.

אין ארטיקעל פון ה' ווילליס, וועלכער איז אפגעדרוקט אין „וואשאנס עקאנאמיק ע פינאנסיער" לייענען מיר:

„די ידיעות, וועלכע עס שטעלען צו די בענק און די האנדעלס-ספערען בעווייזען נישט קיין סימנים פון קיין פערבעסערונג אין דער אלגעמיינער לאגע. עס זענען, אמת, פערהאן געוויסע פונקטען, וועלכע בעפרידיגען, כאטש דאס זענען ערשיינונגען נישט פרעציזירטע און פון צווייטראנגיגער בעדייטונג. אין אלגעמיין איז די פערבעסערטע סיטואציע אין די פעראייניגטע שטאטען צו מערקען נאר אויף די וואלוטע-מערק; עס איז אבער אונמעגליך פעסטצו-שטעלען ווי ווייט די לאגע וועט דויערען. אין די גוט-אינפארמירטע קרייזען איז פערהאן א טענדענץ אפצוווארטען, ווייל עס איז נישטא די איבערצייגונג, אז די פערבעסערונג זאל זיך האלטען אויף דער נויטיגער שטופע. די ניו-יארקער באנקירען זענען גיכער אומרוהיגער, ווי דרייסטער געווארען צוליב די לעצטע וואקלענגען פון קורס אויף דער וואל-סטריט. (בערזע-גאס אין ניו-יארק).

ווי ס'איז פון דעם איבענגעבראכטען צו זעהען, האבען רעכט געהאט די, וועלכע האבען זיך צו דער אמעריקאנער האסע בעצויגען מיט דעם גרעסטען פארבעהאלט, און זיך נישט אונ-טערגעגעבען דעם איינפלוס פון דעם קינסטליכען אפטימיזם, וועלכער איז פערשפרייט געווארען פון אויבען צוליב פאליטישע און אלגעמיינע קריזיס-טעמים.

דאס בויען אלזא אויפ'ן גרונד פון דער כלומרשט פערבעסערטער סיטואציע אין אמעריקע אפטימיסטישע פערספעקטיווען פאר דעם אלגעמיין-אייראפעאישען ווירטשאפטליכען לעבען, איז אביסעל צו לייכטזיניג. ס'איז כדאי צו רעקאמענדירען די מיינונג פון דעם אמעריקאנער עקאנאמיסט, אונזערע היימישע עקאנאמיסטען, וועלכע פרובען פאר יעדען פרייז אויפצובויען דעם צובראכענעם גלויבען אין דער לעבענספעהיגקייט פון דעם קאפיטאליזם.

מיט דער הילף פון דער ווייסער גווארדיע

מאכט יאפאן ארדנונג אין מאנדזשוריען

יודען שטעהען פאר גרויסע סכנות

ווייזט אויס, אז גענוג אייגענע כוחות פער-מאגט נישט יאפאן אויף צו שאפען ארדנונג אין אזא גרויסער טעריטאריע ווי מאנדזשוריע, בפרט, אז די מעהרהייט-בעפעלקערונג, די כינעזער, זענען פיינדליך געשטימט צו די יאפאנישע אקופאנטען און צו דער „זעלבסטשטענדיגער" רעפובליק מיט'ן געוועזענעם אימפעראטאר פואי בראש, וואס די יאפאנער האבען פראקלאמירט אין מאנדזשוריען. אבער אזוי ווי די יאפאנישע אפעטיטען זענען גרעסער פון זייערע קרעפטען, זענען זיי געפאלען אויף א המצאה אויסצונוצען די רוסישע ווייסגווארדייאישע אוואנטוריסטען אויף צו פערגרעסערען זייער מיליטער און זייער פאליציי אין מאנדזשוריע. נישטא קיין אוואנטורע, וואס די אמאליגע רוסישע אפיצירען פון די קאנטר-רעוואלוציאנערע ארמייען זאלען אויף איהר נישט פעהיג זיין. געוועהנליך וואנדערען זיי איצטער ארום איבער דער וועלט אהן א שטאך ארבייט, ליידען אפט הונגער און זענען צוליב דאס שטיקעלע פרנסה גרייט צו אלצדינג. צו פראדוקטיווער ארבייט ווילען זיי זיך נישט נעמען, פערבלייבט ביי זיי דער סאלדאטישער פראפעסיאנאליזם, וועלכען זיי פערקויפען צו יענעם, וואס גיט זיי מעהרער. דערביי האבען זיי נאך א טבע ארייינצוטון די יראה אין דער טומאה און פראקלאמירען, אז זייערע מעשים טוען זיי אפט צוליב הויכע פאטריאטישע צילען, כדי צו בעפרייען רוסלאנד פון באלשעוויסטישען יאך.

אז יאפאן האט אנגעהויבען איהרע אפערא-ציעס געגען כינע, האבען זיך די דאזיגע אוואנטו-ריסטען דערפרייט; זיי וועלען גיין האנט אין האנט מיט יאפאן (הגם יאפאן איז אנ'אלטער שונא רוסלאנדס און איז נאר אויסען אפצורייסען שטיקער טעריטאריע פון דער רוסישער מדינה) און אפלע-קען דערוויילע א ביינדעל מיט זייער סאלדאטישען פראפעסיאנאליזם. און דער פאטריאטישער ציל איז אויך פערהאן אויף צוצודעקען די באנדיטישע מעשים: מען וועט שאפען אין ווייטען מזרח ארום סיביר א פלאטפארם פון ווייס-גווארדייאישע מיליטערישע כחות, בכדי אין רעכטען מאמענט אנצופאלען אויף סאוויעט-רוסלאנד און אראפצווארפען די באלשע-וויקעס פון רוסישען טראן.

אבער ביז וואס ווען, ביז וואנעט עס וועט קומען דורך זייערע הענט די גאולה פאר רוסלאנד, קען מען זיך פערנעמען מיט דערגרייכען מעהר נאהענטע, מעהר ממשותדיגע און מעהר תכלית'דיגע צילען. מען קאן אנהויבען טעראריזירען און שאנ-טאזשירען די ארטיגע בעפעלקערונג אין די מאנ-דזשורישע שטעט און בפרט אפלעקען ביי יודען.

מיר זעהען איצטער בולטע סימנים, אז אין מאנדזשוריען הויבען זיך אן איבער'חזר'ן לויט א בעשטימטען נוסח די אייגענע געשעהענישען. וואס זענען אונז גוט בעוואוסט געווען אין אוקראינע.

אויך אין קיצור, פונקט אזוי ווי איצטער אין כארבין, פלעגען די ווייס-גווארדייאישע אפיצירען-ליידיגגייערס פארמירען שמירה-דרוזשינעס אויף אפצוהיטען די ארדנונג אין שטאט. די „ארדנונג" איז אבער געווען נישט מעהר ווי א תירוץ. אין דער אמת'ן פלעגען די „היטערס" זיך פערנעמען מיט אנדערע עסקים.

דאס שילדעל פון שמירה פלעגט זיי דינען ווי א תירוץ אויף צו מאכען הויז-זוכונגען, צו נישטערן אין אלע חדרים און שאפעס און פעסט-שטעלען, צי געפינען זיך דארטען נישט כלי-זין און אוב אויך בעהאלטענע באלשעוויקעס. זיי פלעגען מאכען ארעסטען לויט זייער איינזעהעניש און פאר גרויסע סומעס פלעגען יודען — וואס זע-נען דאך אלע געווען פעררעכענט פאר באלשעווי-קעס — זיך מוזען אויסקויפען.

אט אזוי האט זיך געענדעט פאר די אפי-צירישע שמירה-דרוזשינעס א היפשער קוואל פון פרנסה, ס'איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז די העכערע ווייס-גווארדייאישע מאכט האט זיך געמוזט ארייינמישען און זי האט ארויסגעלאזט א העכסט-כאראקטעריסטישען בעפעהל:

„מיט אנ'אויסרייד פון כלומרשטער רעקווי-זיציע האט מען אין שטאט אנגעהויבען פערכאפען דירות און ראבעווען, בכן ביז איך מתרה, אז אלע פערשוינען, וואס וועלען קומען לשם רעקוויזיציע, וועלען פעררעכענט ווערען פאר פשוט'ע אנפלי-ענדיגע רויבער, נישט קוקענדיג אויף די פאר-מעס, אין וועלכע זיי וועלען זיין אנגעטון.

די קארעספאנדענטען פון כארבין דערציילען אז אין מאנדזשוריע האט זיך שוין אנגעהויבען דער אייגענער פראצעס פון פארמירען אפיצערישע ווייס גווארדייאישע, שמירה-דרוזשינעס אויף צו היטען כלומר'שט די ארדנונג אין שטאט, און אז זיי פער נעמען זיך שוין מיט הויז זוכינגען און נישטערען קראמעלע צווישען דעמאקראטישע און פראגרעסיווע שיכטען פון דער געזעלשאפט.

ס'איז נויטיג שוין ארויסצופאדערן פון כאר-בין די געהעריגע ידיעות, בכדי אויסצומיידען להבא א גרעסערן אונגליק. די סכנה איז נאך צוליב דעם אזוי גרויס, ווייל די יאפאנישע רעגירונג חבר'ט זיך שוין לאנג מיט די רוסישע ווייסגווארדער און האפט אין זיי צו זעהן א כלי-זין אין פאל פון א מלחמה מיט סאוויעט-רוסלאנד. די יודישע עפענט-ליכקייט דארף מיט א בעזונדער אויפמערקזאמקייט נאכקוקען די געשעהענישען אויפן ווייטען מזרח און ווארנען יאפאן, אנווייזענדיג איהר אויף דער גרוי-סער אחריות, וואס זי נעמט אויף זיך מיט שטיצען די אוואנטוריסטישע עלעמענטען אין דער רוסישער עמיגראציע.

אין כארבין איז פערהאן א יודישער הילפס-קאמיטעט. מען דארף פון איהם ארויספאדערען די נעהעריגע ידיעות און בעקומען א פארשטעלונג וועגען דער איצטיגער לאגע פון די ישובים אין ווייטען מזרח.

נייער פילם פון רעזשיסער גראנאווסקי

פאר'ן פילם דארף ער האבען 366 מיידלעך

דער בעריהמטער יודיש-רוסישער רעזשיסער אלעקסאנדער גראנאווסקי איז די טעג געקומען פון בערלין קיין פאריז דרעהען א נייעם פילם מיט אנ'עקזאטישען אינהאלט. דער פילם זאל הייסען: „קעניג פאסאל" און זאל זיך אפשפילען אין עפעס אנ'עקזאטישען לאנד — טריפעס. די געזעצען פון לאנד זענען זעהר איינפאך, דער הויפט געזעץ איז: טו נישט קיין שלעכטס דיין נאהענטען. לויט דעם דאזיגען געזעץ לעבט און רעגירט דער קעניג פאסאל. אבער די נויטווענדיגקייט אנצונעהמען עפעס אנ'ענטגילטיגען בעשלוס אין עפעס א בע-שטימטער פראגע ברענגט אריין דעם קעניג פאסאל אין פערצווייפלונג. בעזונדערס שווער איז איהם אויסצודערוועהלען יעדען טאג די ענטשפרעכענד-סטע פרוי פון זיין גרויסען הארעם. ער רעדוצירט דעריבער זיין הארעם ביז צו דער צאהל פון 366 פרויען, און יעדען טאג, לויט'ן קאלענדער, וועט איינע פון זיי פערברענגען מיט'ן קעניג. דער קע-ניג, ווי ס'איז צו זעהען, האט זיך פערזארגט אויף אייף אנ'איבער-יאהר.

די דאזיגע טעמע איז רייך אויסגענוצט דורך גראנאווסקי'ן פאר סאטירישע טריקען. זי האט איהם זאגאר שוין געדינט אלס סוזשעט פאר אנ'אפערעטע. גראנאווסקי דערפיהרט ביז צו א מינימום דאס רעדען און רוקט ארויס אויפ'ן ערשטען פלאן די פאנטאמימע.

די מענער-הויפט-ראלען איז געווען צו פער-טיילען צווישען די פראנצויזישע בעוואוסטע אקטיארען. שווער איז מיט די פרויען-ראלען. און די דאזיגע פראגע לאזט נישט שלאפען נישט נאר גראנאווסקי'ן, נאר אויך א גאנץ היבשע צאהל פון די פאריזער שעהנהייטען, וועלכע חלומ'ען ארייינ-צובעקומען זיך אין דעם פילם-וועלטעל: מען דארף האבען צו דעם דאזיגען פילם 366 הארעם-פרויען, שעהנהייטען, דערביי וויל גראנאווסקי די דאזיגע ראלען אנפערטרויען נישט קיין פראפעסיאנעלע ארטיסטקעס, נאר מיידלעך פון א גאנץ יאהר, סטא-טיסטקעס. ער וויל זיך דערשלאגען דערצו, אז דאס שפילען זאל זיין אזוי אונמיטעלבאר, ווי עס אין דעם פילם: „פענסיע-מיידלעך", אדער. ווי דער דאזיגער פילם הייסט אין דייטשלאנד: „מיידלעך אין אוניפארם", וואו עס שפילען אויך סטאטיסט-קעס און דער צויבער פון דעם פילם ליגט נעמליך אין דער איינפאכקייט און אונמיטעלבארקייט פון די „מיידלעך אין די אוניפארמען". אויך דא וויל גראנאווסקי אנטון די ארטיסטקעס אין אוניפארמען. די אוניפארמען זאל אין דעם קעניגרייך טריפעס בעשטעהן פון מעהר אדער ווייניגער אפגעבריגע-נער הויט.

דער דאזיגער פילם וועט, ווי עס שיינט, האבען גרויס ערפאלג אדער... ער וועט פערבאטען ווערען דורך דער צענזור.

אויף א ברית-מילה ביי די גרים אין קאווקאז

א ברית אויף וועלכען ס'בעטייליגען זיך די קריסטליכע קרובים. — מי שברך אבותינו, הוא יברך את... ר' איוואַן איוואַנאָוויטש... — דער פּריסטאַוו וועט אויך זיין אויפ'ן ברית. — ס'איז מיר מכבד מיט סנדקאות. — די גרויסע בעגייסטערונג פון די גרים — אליהו הנביא איז חשוד אויף... נצרות... — בעגעגעניש מיט אַן אַלטען גר, געשמידט אין קייטען. — א סוף צו די אייזערנע קייטען

אויף מיינע רייזעס צווישען די גרים פלעגט מיר גאַנץ אָפט אויסקומען צו זיין אויף זייערע חתונות און בריתן.

אין וולאַדיקאַווקאַז האָט מען מיר אַמאָל איינגעלאַדען אויף אַ ברית מילה ביי אַ רייכען יודען, דער שווער פון וועלכען ס'איז געווען אַ גר. די קרובים פון דאָזיגען גר זענען אָבער אַלע געווען אמתע פּראַוואָסלאַווע, הונדערט פּראָצענטיגע קריסטען. דער אבי היולדת איז געווען סנדק און מיר האָט מען מכבד געווען מיט מאַכען די ברכות. ביים געבען דעם קינד אַ נאָמען, האָט דער גר אַ וואָרף געטון אויף איהם אַ פּאַק מיט וועט־פּאַפּירען און געזאָגט: „באַ דיר, נייער יוד, געלד אויף אַ פּאַנד אַז דו זאָלסט קענען זיך קויפען די מענשען־רעכט ביים פעטער עשיו — די רעכט, וועלכע מ'האָט ביי דיר איצט אָפּגענומען מיט'ן יודישען נאָמען"... דאָס איז געווען פערשטעהט זיך אַ פּאַטש אין פּנים די אַלע פּראַוואָסלאַווע פעטערס, וועלכע זענען געווען אַנוועזענד אויפ'ן ברית און זענען געבליבען פערשעהמט.

ס'האָט בכלל אויסגעזעהן זייער מאָדנע: די גרים וואַשען זיך, בענטשען אונזער „ברכת המזון" און די קריסטליכע קרובים צלמען זיך און בענטשען אויך...

סיבי וגולגולתא...

גאָר קאָמיש איז אויסגעקומען בשעת דער חזן האָט געמאַכט די „מי שברכס" — די קריסטען האָבען געפאָדערט, אַז דער חזן זאָל אויף זיי און זייערע ווייבער בענטשען מיט דער דאָזיגער יודישער ברכה און דוקא בשם ומלכות. דער חזן האָט קיין אַנדער ברירה נישט געהאַט ווי אויסצושרייען: „מי שברך... הוא יברך את... ר' איוואַן איוואַנאָוויטש, שטעפּאַן אַנדרייעוויטש, אַנאַסטאַסיע פּראָקאָפּיעווגע... בעבור שנדר"....

איך בין אַזוי זיך געשטאַנען און צוגעקוקט די דאָזיגע צערעמאָניע. פּלוצלונג גייט צו מיר צו איינער פון די פּראַוואָסלאַווע קרובים און פרעגט מיך שטילערהייט:

— אפשר וועסטו מסכים זיין, זיין מאָרגען פריה מיין סנדק?... איך וויל זיך מל זיין...

— מיט'ן גאַנצען האַרצען — האָב איך געענטפערט — אָבער איך האָב מורא פאַר די אָרטיגע בעאַמטע און מיין „פּראַוואָשיטעלסטוואָ" איז נישט גאַנץ כשר...

— דערפאַר זאָלסטו גאָרנישט מורא האָבען — האָט מיט דער צוקונפטיגער גר מיט אַ שמייכעל געענטפערט — מאָרגען וועסטו צווישען אונז אויך געפינען דעם פּריסטאַוו, וועלכער האַלט ביים ווערען אַ יוד, קענסטו זיכער קומען און נישט פחד האָבען...

אויף מאָרגען גאַנץ פריה האָבען מיר צוויי גרים אויפגעוועקט פון שלאָף — זיי האָבען מיר אַפילו נישט געלאָזט אויסטרינקען אַ גלאָז טיי און געאיילט: — [אונזער פּאַטער אברהם איז אויפגעשטאַנען נאָך פריהער כדי צו טאָן גאָטס ווילען, ווי ס'שטייט אין פּסוק „וישכם אברהם בבוקר"...

ווען איך בין געקומען צו די גרים איז שוין דער „געכטיגער קריסט" געלעגען אויף דער סאָפע, די פיס פערבונדען... מיר האָט מען אויך אווקגעזעצט אויף דער סאָפע, זיין קאָפּ געלייגט אויף מיינע קני און מיר געוויזען ווי אַזוי איהם צו האַלטען, אַז ער זאָל זיך נישט וואַרפען...

קיין קרעכץ און קיין זיפץ האָט דער „נימול", אַן אַכט און צוואַנציג יאָהריגער בחור נישט אַרויסגעלאָזען, שטיל און געלאַסען איז ער זיך בעת דער אָפּעראַציע געלעגען, מעהר נישט דעם פּנים אַביסעל פערקרימט...

— און ווייל צווישען אינז געפינט זיך אַ בן ישראל — האָט דער פּאַטער פון „נייעם יוד", וועלכער האָט זיך אַליין מיט פינף חדשים צוריק מל געווען — איז אַ יושר, אַז ער זאָל מיין זוהן אריינגעמען אין פאָלק ישראל און איהם אַ נאָמען געבען.

איך האָב געמאַכט דעם „מי שברך" און ווען איך בין געקומען צו די ווערטער: „ויקרא שמו בישראל" האָב איך פון זיי געוואָלט הערען דעם נאָמען.

די גרים זענען אָבער שטאַרק פערטיפט, זיי האָבען געוואונגען מיט גרויס עקסטאַז, „בישראל", און ווענדענדיג זיך צום „נימול" האָבען זיי גערופען: — דו הערסט? דו ביסט שוין אַ ישראל!

ווען דער פּאַטער פון גר האָט בעמערקט, אַז איך וואַרט און ווייס נישט ווי אַ נאָמען צו געבען דעם קינד, איז ער אויפגעשפרונגען פון אָרט און אויסגעשריען:

— וואָס פאַר אַ פראַגע איז דען דאָ? געוויס — אברהם! אברהם!

די בעגייסטערונג איז אַלץ געוואַקסען, דער ענטוזיאַזם געוואָרען גרעסער און אַלע האָבען מיר געהאָלפען איבערחזרענדיג די ווערטער: „ויקרא שמו בישראל — אַ־בר־ר־הם!...

די גרים האָבען מיר געגעבען צו פערשטיין, אַז על פי רוב רופען זיי זייערע גרים מיט'ן נאָמען אברהם, דער פּאַטער פון אַלע גרי צדק...

איך האָב געקוקט אויף דעם „כסא הכבוד", וועלכען די גרים האָבען צוגעגרייט לכבוד דעם נייעם גר במקום דעם „כסא של אליהו", וועלכער איז ביי אונז איינגעפיהרט. די גרים גלויבען באמונה שלמה, אז אברהם אבינו זיצט אויף דעם שטול און איז משגיח אויף דעם ברית מילה...

— פאַרוואָס עפּעס זייט איהר משנה פון דעם מנהג, וואָס איז ביי אונז אָנגענומען צו שטעלען אַ „כסא של אליהו", וועלכער רופט זיך: „מלאך הברית"? — האָב איך געפרעגט.

— אליהו?... אליהו?... — האָבען מיר די גרים געענטפערט מיט אַ פערבאָרגענעם שמייכעל.

— ???... און איהר גרי צדק, וועלכע ווייסט זיך אַרויס אַזוי ענג'ס פון קריסטענטום גלויבט דען אין דעם? וואונדערבאַר!

— אליהו איז ביי אונז חשוד אויף בשורות הנצרות...

ניין! חס וחלילה! מיר ווייסען שוין לאַנג דעם אמת, אָבער ס'זענען נאָך פערהאַן צווישען אינז שוואַכע, נישט דערצויגענע אין התיהדות און זיי דאַרפען נישט וויסען, אַז מ'איז תולה אַ סך זאַכען אויף אליהו. וועלכער פערנעמט אין קריסטענטום אַזאַ וויכטיגען אָרט. דערפאַר האָבען אונזערע קדמונים פערביטען דעם „כסא של אליהו", אויף „כסא אברהם", וועלכער איז אַליין געווען אַ גר און אַ סך נפשות אַריינגעבראַכט „תחת כנפי השכינה".

שטייענדיג אַמאָל אין טיפליס אויפ'ן וואָקזאַל און וואַרטענדיג אויף אַ בעקאַנטען, וואָס האָט געזאָלט קומען פון באַטום, האָב איך דערזעהען פון אַרעסטאַנטסקען וואַגאָן אַרויסגיין אַן אַלטען סימפּאַטישען רוס, אַ גרויז גראָהע באָרד האָט בעדעקט זיין שיינעם געזיכט, וועלכער האָט אויף יעדערען געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק. ווי ערשטוינט איך בין אָבער געוואָרען ווען איך האָב דערזעהען, אַז דער אַלטער איז פון קאָפּ ביז די פיס געשמידט אין קייטען.

ווי ס'ווייזט אויס האָט ער אין מיר דערקענט אַ יודען און מיט טרעהרען אין די אויגען האָט ער זיך געווענדעט:

— דו ווייסט, בן ישראל, פאַר וואָס איך בין געשמידט אין קייטען? נישט פאַר וועלכע נישט איז עבירות חס ושלום! נאָר דערפאַר, וואָס איך האָב די העזה צו גלויבען אין גרויסען גאָט פון די הייליגע אבות, אין אַ גאָט אָן שותפות... און אָט אַזוי וואַנדער איך שוין און וואַלגער זיך אַרום פינף חדשים אין פינסטערע און שמוציגע טורמעס. מיינע הענט זענען מיר שווער געוואָרען, די פיס פערוואונדעט און געשוואָלען! אוי די אייזערנע קייטען! אפשר איז שוין דער סוף?..

דער זשאַנדאַרם, וועלכע האָט קאָנטראָלירט די אַרעסטאַנטען, האָט דערזעהענדיג זיינע פּאַפּירען (מיט יעדען אַרעסטאַנט פלעגט אין רוסלאַנד נאָכגיין זיין דיעלאָ) גלייך בעפרייט דעם אַלטען אַרעסטאַנט.

דער אַלטער איז געוואָרען פריש און מונטער און זיך געווענדעט צו אונז.

— קענט איהר מיר נישט אָנווייזען, וואו ס'וואוינען דאָ די אָרטיגע גרים. אָדער זייער חכם?

ס'איז גלייך צוגעלאָפען צו איהם אַ גרויסער יוד, וועלכער האָט גענומען אַ טרעגער, אויך אַ גוי און געהייסען אָפּפיהרען דעם אַלטען צום חכם עזרא קוזמא, דעם דאַמאָלסטיגען ראש פון די מתיהדים.

צבי כשדאי

לובלינער יודישע סוחרים ווערען שאַנטאַזשירט דורך א באַנדע וואַרשאַווער „האַכשטאַפּלער"

לובלין.

די וואַרשאַווער אַנטיסעמיטישע און בולוואַרפּרעסע האָט לעצטענס אַ סך געשריבען וועגען די לובלינער יודען די ברידער ווישניאַ און טעאָדער ליטנער, וועלכע וואוינען לעצטענס אין ווין, וואו זיי פיהרען געשעפטען מיט אַגראַר־מאַשינען.

די אָנפאַלען מצד די אַנטיסעמיטישע צייטונגען נעהמט זיך צוליב פאָלגענדעס:

די ברידער ווישניאַ, וועלכע וואוינען אין ווין, האָבען צו זייער געשעפטען געדאַרפט האָבען גרעסערע געלד סומעס אין אויסלענדישער וואַלוטע, היות, ווי אין אונגאַרן זענען דאָלאַרען ביליגער ווי אין עסטרייך, אָבער מען טאָר נישט אַרויספיהרען, פלעגט ה' ט. ליטנער פיהרען גרעסערע סומעס געלד איבער דער גרעניץ. דאָס געלד פלעגט זיין בעהאַלטען אין ספּעציעלע געהיימע ערטער אין די וואַגאָנען.

אַ צייט לאַנג פלעגען די דאָזיגע וואַליוטע־אָפּעראַציעס געפיהרט ווערען בשותפות מיט אַ געוויסען שטיינבערגער און די וואַרשאַווער האַנדעלס־אַגענטען מאַרעק און סטאַניסלאַוו באַיער.

איינמאָל האָט געטראָפען אַן אומגליק ווען ה' ליטנער און שטיינבערגער האָבען געהאַט בעהאַלטען אין אַ וואַגאָן פון'ם צוג בודאַפּעשט—ווין פעקלעך מיט אַ סומע פון 22,000 דאָלאַר, אין די אונגאַרישע גרעניץ־פּאָליציי געפאַלען אויף די שפּורען פון'ם בעהעלטעניש און דאָס געלד צוגענומען, צוליב דעם דאָזיגען געשעהעניש איז דאָס שותפות צווישען די ברידער ווישניאַ און ליטנער פון איין זייט און פון שטיינבערגער און די בייערס פון דער אַנדערער זייט — אויפגעלעזט געוואָרען. און האָט דעריבער בעשלאָסען אַריבערצופיהרען קיין פּוילען אַ סומע פון 12,000 דאָלאַר און זיך דאָ צו טיילען.

די בייערס צוזאַמען מיט די שטיינבערגער'ן האָבען אָבער אינ'ם צוג אָרגאַניזירט אַן איבערפאַל אויף ה' ליטנער, צוגענומען דאָס געלד און נעלם געוואָרען. קומענדיג קיין פּוילען, האָבען זיי דאָ אָרגאַניזירט אַ העץ קאַמפּאַניע געגען די ברידער ווישניאַ און ט. ליטנער, טענהנדיג, אַז די אויבענדערמאָהנטע האָבען זיי — די באַיערס און שטיינבערגער'ן — בעשווינדעלט.

גלייכצייטיג, כדי אָבצווענדען פון זיך די אויפמערקזאַמקייט, האָבען שטיינבערגער און די באַיערס גענומען שאַנטאַזשירען די ברידער ווישניאַ דאָס שאַנטאַזשירען בעשטעהט אין דעם, וואָס די באַיערס בעזיצען פערשידענע רעכנונגען און פּאַפּירען, מיט וועלכע זיי קאָנען קאָמפּראָמיטירען די ברידער ווישניאַ פאַר דער עסטרייכישער מאַכט, וועלכע וואָלט, בעקומענדיג די דאָקומענטען, געהאַט קאָנקרעטע בעווייזען, אַז די ברידער ווישניאַ האָבען געפיהרט וואַליוטע איבער דער גרעניץ. די באַיערס און שטיינבערגער דראָהען, אַז זיי וועלען די דאָקומענטען איבערשיקען דער עסטרייכישער מאַכט, אויב די ברידער ווישניאַ וועלען זיך צוריק מאָהנען זייער געלד.

די ברידער ווישניאַ און ה' ליטנער האָבען דעם ענין איבערגעגעבען אין געריכט און דעם פּראָצעס פיהרט דער בעקאַנטער וואַרשאַווער אַדוואָקאַט מיעטשיסלאַוו עטינגער.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז די ברידער ווישניאַ, וועלכע שטאַמען פון אַן אָנגעזעהענע לובלינער כוחרים־משפחה, זענען אין ווין בעקאַנט אַלס סאָלידע סוחרים, וועלכע זענען אָבער געפאַלען אַלס קרבנות פון אַ ראַפינירטער אינטערנאַציאָנאַלער באַנדע „האַכשטאַפּלער" און אַפּעריסטען.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
צוריקגעקעהרט.
נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—9 אָוועגד.
בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען.

גאָרגולאָוו'ס לעבען איז איצט אין די הענד פון פראַנצויזישען פּרעזידענט לעברען

ווי אַזוי גאָרגולאָוו פערברענגט אין תפיסה

פּאַריז

פון מאָמענט אָן, וואָס דאָס קאַסאַציע־געריכט האָט אָבגעוואָרפען די קאַסאַציע פון גאָרגולאָוו — איז דער מערדער פון יורידישען שטאַנדפּונקט טויט — און קען פון זיין אייגען נאָמען גאָרנישט אונטערשרייבען. אַלע ביטע ווענדונגען וועגען זיין אורטייל — מאַכט איצט זיין פרוי. דאָס האָט זי אַריינגעטראַגען די אַנקלאַגע געגען קאָזאַק לאַזאַרעוו. זי האָט אויך איצט געשיקט אַ בריף צום יוסטיץ־מיניסטער מיט דער ביטע צו רעווידירען דעם פּראָצעס — ווייל איהר מאַן איז — לויט איהר ערקלערונג — משוגע געוואָרען אין תפיסה.

אַנ'עהנליכען בריף צום יוסטיץ־מיניסטער האָט געשיקט גאָרגולאָווס פערטיידיגער זשעראַ. אין וועלכען ער בעט דעם מיניסטער, נישט צו טויטען אַ משוגענעם.

די אַלע דאָקומענטען וועלען צו ערשט בעטראַכט ווערען דורך דער בעגנעדיגונגס־קאָמיסיע, וועלכע בעשטעהט פון 4 מאַן פון יוסטיץ־מיניסטעריום. ענדע וואָך, וועט, וואָהרשיינליך, די בעגנעדיגונגס־קאָמיסיע — נאָכדעם ווי זי וועט זיך אַרויסזאָגען וועגען דער פראַגע — איבערשיקען אַלע אַקטען צום מלוכה־פּרעזידענט.

מען רעכענט, אַז דעם קומענדיגען זונטאָג וועט פּרעזידענט לעברען שוין קענען בעטראַכטען די ביטע וועגען בעגנעדיגען דעם מערדער.

גאָרגולאָוו — מוז אַלזאָ וואַרטען איצט אין טורמע אויף זיין יום־הדין.

דאָס לעבען פון די פערמשפּטע צום טויט

ווי פערברענגט איצט דער מערדער פון פּרעזידענט אין טורמע?

אין דער תפיסה „סאַנטע", וואו דער מערדער איז איינגעשלאָסען, הערשט אַ ספּעציעלער רעזשים פאַר די צום טויט־פערמשפּטע אַרעסטאַנטען. זיי די קעמערלעך... געפינען זיך אונטער אַנ'אונאויפהערליכער שטרענגער אויפזיכט.

די פערמשפּטע זענען איינגעשלאָסען אין אינדיווידועלע קעמערלעך, וועלכע זענען טאָג און נאַכט בעלויכטען. דאָס פענסטערעל פון דער טיר פון קעמערל — איז שטענדיג אָפען און ווערט בעוואַכט פון אַ טורמע־וועכטער. 6 פּאַרטאָג שטעהען די אַרעסטאַנטען אויף און פערבעטען זייערע געלעגער. 7 אַ זייגער ברענגט מען זיי קאַווע. נאָכדעם קענען זיי לייענען און אַרבייטען וויפיל זיי ווילען. זיי בעקומען פּאַפּיר, טינט און פעדער אויב זיי פאָדערען עס. 10 אַ זייגער קומט פאַר דאָס שפּאַצירען פון די אַרעסטאַנטען — פאַר די פערורטיילטע פונקט ווי פאַר די איבעריגע אַרעסטאַנטען פון דער טורמע, וועלכע זיצען אין אינדיווידועלע קעמערלעך. דער אַרעסטאַנט שפּאַצירט אין אַ „פּערזענליכען" הויף, וועלכער האַלט 8 מעטער אויף 4 מעטער די גרויס.

די דאָזיגע הויפען זענען איינגעאָרדענט אין דער פאָרם פון אַ שטערן. זיי זענען אַרומגערינגעלט מיט אַ וואַנט דורך... הויף און אין יעדען „הויף" איז פערהאַן אַ שטיינערנע באַנק. די פערורטיילטע צום טויט ווערען בעגלייט אויפ'ן „שפּאַציר" דורך אַ ספּעציעלען וועכטער — אין דער צייט וואָס די אַנדערע אַרעסטאַנטען ווערען בעוואַכט גלייכצייטיג פון איין אַ קליין וואַרבריקעל. וואָס איז ספּעציעל איינגעאָרדענט צו דעם צוועק.

דער שפּאַציר דויערט אַ האַלבע שעה. האַלב עלף איז דער שפּאַציר געענדיגט און די אַרעסטאַנטען קעהרען צוריק אין זייערע קעמערלעך. 11 אַ זייגער מיטאָגט מען. מען בעקומט פלייש, און אַ קוואַרטערל ווין. דער אַרעסטירטער קען איצט ווידער אַרבייטען ביז האַלב 6 אין אָוענד. דערנאָך עסט ער אָוונד־ברויט. האַלב 9 מוז ער זיך לעגען שלאָפען. דאָס איז אָבליגאַטאָריש. אַזוי ווי זיי די קעמערלעך פון די פערורטיילטע בלייבען בעלויכטען אַ גאַנצע נאַכט — קענען זיי לעבען און שרייבען ביי נאַכט אויך.

גאָרגולאָוו איז רוהיג

גאָרגולאָוו איז אין דער טורמע סאַנטע פערעכענט צו די רוהיגסטע אַרעסטאַנטען. ער רעדט גערן מיט די וועכטער — און זעהר בעזאָנדערס. ער איז נישט אויפגערעגט. פאַר דער גאַנצער צייט וואָס גאָרגולאָוו איז אין טורמע — האָט איהם צוויי מאָל בעזוכט דער גייסטליכער פון טורמע. און דריי מאָל זיין פערטיידיגער זשעראַ. זיין פרוי איז געקומען איהם זעהען נאָר איינמאָל. די דאָזיגע בעזוכען קומען פאָר אונטער דער אויפזיכט פון אַ וועכטער און דויערען נאָר 15 מינוט. לויט'ן רעזשים פון דער טורמע קענען די צום טויט־פערמשפּטע בעזוכט ווערען דורך די נאָהענטע מיטגלידער פון זייער פאַמיליע: עלטערן, ברידער, שוועסטער, די פרוי און קינדער.

גאָרגולאָוו — דער „גרינער נביא"

דער מערדער האַלט אין טורמע אין איין פּרעדיגען זיין נייע רעליגיע, די אַזוי גערופענע „גרינע נאַטוריסטישע רעליגיע". די וועכטער פון תפיסה נישט דורך אָהן זיי צו ערקלערען דעם אינהאַלט פון זיין רעליגיע.

ער האָט אַפילו געשריבען אַ בריף צום ענגלישען קעניג מכח דעם ענין...

ער פּרעדיגט אַפילו זיינע דרשות צו די שפּיגען פון קעמערל.

לעצטענס איז ער קראַנק געוואָרען האָט מען איהם געוואָלט שיקען אַ דאָקטאָר, האָט ער געענטפערט:

— „נישטאָ קיין גרעסערער דאָקטאָר ווי איך. דער גרינער נביא היילט זיך אַליין"...

דער טויט שרעקט איהם נישט. ער עסט און טרינקט, ווי אַלע בשר ודמ'ס און עס געהען איהם נישט אָן אַלע שריט פון זיינע פערטיידיגער צו ראַטעווען זיין לעבען.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאַגע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בעלי מלאכות און קרעמער היט אייך פאַר שטראַפען!

(איינ'גע בעמערקונגען)

ס'איז, דאַכט זיך, נישט פעראַן קיין איין שניידער אָדער שוסטער, טישלער אָדער שלאָסער, וואָס זאָל נישט וויסען, אַז עס פעראָפליכטעט ביי אונז אַן אינדוסטריע, אָדער ווי מ'רופט עס אויפ'ן פאָפולערען לשון, צעכען-געזעץ, אַז מ'טאָר נישט עפענען אָדער פיהרען קיין זעלבסטשטענדיגען וואַרשטאַט, נישט האָבענדיג קיין מייסטער-בריף אָדער אַנדערע געזעצליך-אַנערקענטע פאַך-קוואַליפיקאַציעס.

זעלטען ווער ווייסט אָבער, אַז נישט בלויז רעגלאַמענטירטע דעם צעכען-געזעץ אונטערליגענע, נאָר בכלל אַלע אָהן אויסנאַהם אַרבייטס-וואַרשטאַטען אַלץ איינס, צי זיי ווערען געטריבען אויף אַ מעכאַנישען אָדער פרימיטיווען אופן, צי זיי בעשעפטיגען געדינגענע אַרבייטער אָדער ווערען בעוואָרגען אויסשליסליך דורך די באַלעבאַטים אַליין, מוזען אומבעדינגט זיין פערזעהן מיט בערעכטיגונגס-דאָקומענטען פון אינדוסטריע-אַמט ביים מאַגיסטראַט.

זעלבסטפערשטענדליך, אַז ס'האַנדעלט זיך דאָ נישט וועגען אַזוי-גערופענע האַנדוועקער-קאַרטען, וועלכע פאָדערען זיך בלויז פון רעגלאַמענטירטע וואַרשטאַטען, נאָר ס'גייט אין דעם, אַז יעדער אַרבייט-וואַרשטאַט איז פעראָפליכטעט צו בעזיצען אַ קאַרטע זגלאָשעניא.

איבעריגענס, זענען אַזאַ קאַרטע זגלאָשעניא מחויב צו בעזיצען נישט אַלע האַנדוועקער אָדער אינדוסטריע - וואַרשטאַטען, נאָר אויך אפילו האַנדעלס-אונטערנעהמונגען.

דעם דאָזיגען צושטאַנד זענען בערופען צו קאָנטראָלירען מאַגיסטראַט-פונקציאָנערען, פאָליציי-אָרגאַנען, שטייער-בעאַמטע און אויך וויפיל ס'גייט וועגען אַרבייט-אונטערנעהמונגען, וועלכע בעשעפטיגען געדונגענע אַרבייטער, אויך די אַרבייטס-אינספעקטאָרען. אגב דאַרפען די לעצטע קאַטעגאָריע אַרבייטס-אונטערנעהמונגען בעזונדער געמאָלדען ווערען אין די אָרטיגע אַרבייטס-אינספעקטאָראַטען.

וואָס שייך האַנדעלס-אונטערנעהמונגען, וועלכע קויפען אויס מינדעסטענס 3-טע קאַטעגאָריע פאַטענט, מוזען זיי אויך איינגעטראָגען ווערען אין האַנדעלס-רעגיסטער ביים קרייז-געריכט.

איבערהויפט כ.ו.ז מען געדענקען, אַז אין די אַנגעוויזענע אינסטאַנצען דאַרף געמאָלדען ווערען נישט בלויז, אַז מ'עפענט אָדער מ'פיהרט שוין, נאָר אויך, אַז מ'ענדערט אָדער ליקווידירט אַן אונטערנעהמונג.

אויב די באַלעבאַטים פון אַרבייטס-וואַרשטאַטען אָדער האַנדעלס-אונטערנעהמונגען וועלען זיך גענוי צופאַסען צו די דערמאָנטע כללים, וועלען זיי אויסמיידען פערשיידענע פראָטאָקאָלען און שטראָפען.

י. אינפעלד

וויכטיגע אויפקלערונגען וועגען אייניגע אינדוסטריע-שטייער-געזעצען

(פאַטענטען פאַר פערזיכערונגס-אַגענטען)

פעראַן פיעל פערזאָנען, וועלכע האָבענדיג אַ נ'אַנדערע בעשעפטיגונג, פערנעהמען זיך גלייכצייטיג מיט ווערבירען קליענטען פאַר פערזיכערונגס-געזעלשאַפטען. צי זענען פעראָפליכטעט אָט די דערמאָנטע פערזאָנען אויסצוקויפען פאַטענטען אַלס אַגענטען?

יאָ. זיי זענען מחויב אויסצוקויפען פאַטענטען, פונקט ווי זיי וואָלטען זיך געווען פערנומען אויסשליסליך מיט אַגענטור. דער גרונט-פרייז פון אַזאַ פאַטענט (3-טע קאַטעגאָריע) אין לאָדז און אין די איבעריגע שטעדט פון דער ערשטער שטייער-קלאַס בעטרעפט 50 זלאָטעס.

אמת, דער אַרטיקעל 127 פון דער אויספיהר-פעראָרדנונג בעפרייט פון דער פליכט אויסצוקויפען אַ פאַטענט אַזעלכע פערזאָנען, וועלכע האָבען אַ שטענדיגע בעשעפטיגונג און פערנעהמען זיך בלויז פון צייט צו צייט מיט אַסעקוראַציע אָבער נאָר אין דעם פאַל, ווען דער אַלגעמיינער פערדינסט זייערער פון די אַסעקוראַציע-אָפּעראַציעס איבערשטייגט נישט די סומע, וויפיל עס קאָסטען אַזעלכע פאַטענטען צוזאַמען מיט אַלע צושלאָגען.

(פאַטענטען פאַר קאָמיוואָיאַזשאָרען)

פאַר רייזענדע ווערען אַנערקענט פערזאָנען, וועלכע נעהמען אויף בעשטעלונגען פאַר האַנדעלס אָדער אינדוסטריע-פירמען לויט פּרובקעס, פרייז-קוראַנטען. זיי ווערט פערקויפט אַ רייזענדער-פאַטענט, אויב זיי שטעלען פאַר דעם פאַטענט פון דער פערטרעטענדער פירמע צוזאַמען מיט אַ געהעריגער בעפולמעכטיגונג.

אויפ'ן סמך פון איין אויסגעקויפטען רייזענדען פאַטענט קען מען פערטרעטען עטליכע פירמעס.

אַן אָנגעשטעלטער פון אַן איינגעלענדישער פירמע, וועלכער שעפט דעם גרעסטען טייל פון זיינע הכנסות פון פעסטען געהאַלט (אַ חוץ פּראָוויזיע), האָט דאָס רעכט אויפצונעהמען בעשטעלונגען פאַר זיין פירמע אויפ'ן שטח פון דער גאַנצער מלוכה, נישט זייענדיג פעראָפליכטעט אויסצוקויפען אַ ספּעציעלען קאָמיוואָיאַזשאָרישען פאַטענט.

דעסגלייכען האָט אויך דער בעל-הבית אָדער די רעגיסטרירטע שותפים פון אַ פירמע דאָס רעכט אויפצונעהמען בעשטעלונגען פאַר זייער אונטערנעהמונג איבעראַל אָהן אַ בעזונדערן פאַטענט.

קלאַסיפיקאַציע פון פאַטענטען לויט דער עלטער פון פערסאָנאַל

אין אַ האַנדעלס-אונטערנעהמונג 4-טע קאַטעגאָריע קען זיין בעשעפ גט בלויז איין דערוואַקסענע פערזאָן: דער בעל-בית אָדער זיין משפחה-מיטגליד.

אַ פאַטענט דריטע קאַטעגאָריע דערלויבט צו בעשעפטיגען אין אַן אונטערנעהמונג צוויי דערוואַקסענע פערזאָנען: דעם בעל-הבית אָדער אַ פערטרעטענדען איהם דערוואַקסענעם משפחה-מיטגליד און איין דערוואַקסענעם אָנגעשטעלטען.

מ'דאַרף אָבער דערביי געדענקען, אַז לויט'ן אַרטיקעל 112 פון דער אויספיהר-פעראָרדנונג ווערט פאַר אַ דערוואַקסענעם משפחה-מיטגליד אָדער דערוואַקסענעם אָנגעשטעלטען אַנערקענט פערזאָנען אין עלטער פון 17 ביז 55 יאָהר.

דאַגעגען פערזאָנען יונגערע ווי 17 און עלטערע ווי 55 יאָהר ווערען גערעכענט 2 פאַר 1.

אויב אין אַן אונטערנעהמונג טרעפט מען מעהר בעשעפטיגטע פערזאָנען, ווי די אַנגעוויזענע נאָרמע דערלאָזט, ווערט די געגעבענע אונטערנעהמונג צוגערעכענט צו אַ העכערע פאַטענטען-קאַטעגאָריע.

י. א.

אַרבייטס-אָבמאַכען און מיליטער-דינסט

עס אנשטעהן אָפט סכסוכים צווישען אָנגעשטעלטע און אַרבייטער מיט זייערע באַלעבאַטים אויפ'ן באָדען פון דער מיינונגס - פערשידענהייט בנוגע דער גילטיגקייט פון אַרבייטס-אָבמאַכען בעת אַן הפסקה אין דער אַרבייט צוליב מיליטער-דינסט.

אין דער דאָזיגער נאָטיץ ווילען מיר דעם בעריהרטען ענין טאַקע גריגדליך אויפקלערען.

קודם-כל דאַרף די פליכט פון גערופען ווערען אין מיליטער-דינסט איינגעטיילט ווערען אין צוויי פאַלען: אַקטיווע דינסט, 5 חדשים'דיגע רעקרוטישע אויסבילדונג און געוועהנליכע רעזערוויסטען-איבונגען.

מיט'ן מאָמענט, ווען אַן אָנגעשטעלטער אָדער אַרבייטער ווערט גערופען אין נאָרמאַלען אַקטיווען מיליטער-דינסט ווערט אויטאָמאַטיש דער געשלאָסענער מיט איהם אַרבייטס-אָבמאַך אויפגעלעזט און ער האָט דעריבער נישט קיין שום רעכט אַרויסצורייקען געגען אונטערנעהמער צוליב דעם וועלכע ס'איז פרעטענזיעס.

גאַנץ אַנדערש שטעלט זיך שוין פאַר די זאַך מיט די יעניגע אָנגעשטעלטע און אַרבייטער, וועלכע ווערען גערופען אַלס איינציגע שפּייזער פון משפחות אויף פינף-חדשים'דיגע רעקרוטישע אויסבילדונג.

די לעצטע קאַטעגאָריע אָנגעשטעלטע און אַרבייטער דאַרפען איינגעטיילט ווערען אין צוויי גרופּעס: אין אַזעלכע, וועלכע אַרבייטען אויפ'ן זעלבען פּאָסטען מינדעסטענס איין יאָהר און אין אַזעלכע, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין דער געגעבענער אונטערנעהמונג אַ קירצערן טערמין.

די אַרבייטס-אָבמאַכען מיט די אָנגעשטעלטע און אַרבייטער פון דער ערשטער גרופּע ווערען אויטאָמאַטיש נישט אויפגעלעזט און מ'טאָר זיי אויך נישט קינדיגען נישט צוליב דער מיליטער-דינסט און אויך נישט אַזוי לאַנג, כל זמן די מיליטער-דינסט דויערט.

דאַגעגען די אַרבייטס-אָבמאַכען מיט אָנגעשטעלטע און אַרבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין דער זעלבער אונטערנעהמונג וועהניגער ווי 1 יאָהר, ווערען יאָ מיט'ן מאָמענט, ווען מ'רופט די דערמאָנטע אָנגעשטעלטע און אַרבייטער אויף 5-חדשים'דיגע בילדונג, אויטאָמאַטיש אויפגעלעזען.

וואָס שייך ווייטער די אָנגעשטעלטע און אַרבייטער, וועלכע ווערען גערופען אויף נאָרמאַלע 3 אָדער 4-וואָכיגע מיליטערישע רעזערוויסטען-איבונגען, בלייבען זייערע אַרבייטס-אָבמאַכען אין פולער קראַפט, אומאָבהענגיג פון דורכגעאַרבייטען טערמין אויפ'ן זעלבען פּאָסטען.

מ'טאָר זיי אַלזאָ אין צוזאַמענהאַנג און אין משך פון די דאָזיגע איבונגען נישט בלויז נישט קינדיגען, נאָר מ'מוז זיי נאָך אפילו אויסצאָהלען דעם בעטרעפענדען אַרבייטס - לוין. די דערמאָנטע הנחה איז אָבער אָבהענגיג פון דעם אומשטאַנד, צי דער בעטרעפענדער אָנגעשטעלטער אָדער אַרבייטער טיילט תיכף מיט דעם אונטערנעהמער וועגען דעם, אַז ער ווערט גערופען אויף די איבונגען.

דאַרפען טאַקע די פעראינטערעסירטע אַרבייטער און אָנגעשטעלטע דעם דאָזיגען כלל אומבעדינגט זעהן גענוי אָפּצוהיטען.

—לך

נייע פעראָרדנונג וועגען רעכענען דעפיציטען פון די האַנטווערקער-קאַמערן

אין נומער 70 דז. אוסטאָוו איז פעראָפענטליכט אַ פעראָרדנונג פון האַנדעלס און אינדוסטריע-מיניסטער וועגען דעקען דעפיציטען פון די האַנדווערקער-קאַמערען.

לויט'ן דערמאָנטען דעקרעט וועט די אַלגעמיינע דעפיציט-סומע פונאַנדערגעלייגט ווערען צווישען די זעלבסטשטענדיגע האַנדווערקער פון געגעבענעם שטח, אויף וועלכער ס'ווירקט די פערשוילדיגטע האַנדווערקער-קאַמער.

פאַר אַ מאָדוס פון בעשטייערונג וועט גענומען ווערען די צאָל לערן-יונגלעך אָדער בעשעפטיגטע אַרבייטער אין דער בעטרעפענדער אונטערנעהמונג. די דעפיציט-בעשטייערונג קען דעסגלייכען אויך גענומען ווערען בכלל פון זעלבסטשטענדיגע האַנדווערקער, אונאָבהענגיגע פון אומשטאַנד, צי מען בענוצט זיך יאָ מיט געהילפען אָדער נישט.

דער אָבצאָהל למובת'ן דעפיציט וועט גענומען ווערען מיט איינמאָל אָדער אין בערעכטיגטע פאַלען ראַטענווייז. אויסערגעוועהנליך אָרימע האַנדווערקער קענען ווערען טיילווייז אָדער אינגאַנצען בעפרייט.

קיין נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען צו די בעזונדערע האַנדווערקער וועגען בעצאָהלען דעם אַרויפגעלייגטען דעפיציט-אָפּצאָהל וועט נישט צוגעשיקט ווערען, נאָר ס'וועט פעראָפענטליכט ווערען אַן אַלגעמיינע רשימה פון די בעשטייערטע האַנדווערקער אין די אָרטיגע געמיינדע-אַמטען (מאַגיסטראַטען).

אין משך פון 14 טעג נאָכ'ן אַרויסהענגען די דאָזיגע רשימה וועלען די אומצופרידענע האַנדווערקער מעגען דערלאַנגען רעקורסען צו דער וואָיעוואָדזטווא. דאָס דערלאַנגען אַזאַ רעקורס האַלט אָבער דערוויל נישט אויף די פליכט צו בעצאָהלען די אַרויפגעלייגטע סומע.

די בעשטייערטע סומע וועט אויפגעמאָהנט ווערען צוזאַמען מיט די פערשלעפּונגס-שטראָפען און עקזעקוציע-קאָסטען דורך די עקזעקוציע-אָרגאַנען ביי די שטייער-אַמטען.

א.

אַ קרעמער מאַהנט אַ חוב ביי זיין קונה'טע

און די קונה'טע פערקלאַגט דעם קרעמער איז האָבען „עסקים" מיט איהר דינסט-מיידעל

אין לאָדזער שטעדטישען געריכט איז מיט אַ צייט צוריק בעטראַכט געוואָרען אַ פּראָצעס, וואָס דער היגער קאָלאָניאַל-געוועלב-אייגענטימער יעקב הערש ב—ן האָט פערפיהרט געגען איינע פון זיינע קונה'טעס, אַ געוויסע פּערל פּאַביאַניצקאַ, וועגען אַ חוב פון 180 זל. פאַר גענומענע לעבענס-מיטלען.

אויף דער געריכטס-פערהאַנדלונג האָט די איינגעקלאָגטע זיך צום חוב נישט בעקענט. אַזוי ווי דער עדות, אַ געוועזענע דינסט פון דער אַנגעקלאָגטע, האָט אָבער יאָ דעם חוב בעשטעטיגט, האָט דאָס געריכט די טענות פון דער אָנגעקלאָגטער נישט גענומען אין אכט און דעם חוב צוגע'משפט דעם מאָהנער.

פרוי פּערל פּאַביאַניצקאַ האָט געגען דערמאָנטען פּסק-דין נישט אַפּעלירט, זי האָט אָבער דערלאַנגט אין דער פּראָקוראַטור אויפ'ן קרעמער און זיין עדות אַ העכסט סענסאַציאָנעלע אָנקלאַגע.

שוין אַ לענגערע צייט שטעלט מיר צו-שרייבט זי אין דער אָנקלאַגע—דער געוועלב-בעזיצער יעקב הערש ב—ן שפּייז-פּראָדוקטען.

נישט איינמאָל איז מיר געוואָרען אויפפאַלענד, וואָס דער דערמאָנטער קרעמער איז עפּעס שוין אַ צו אָפטער גאַסט אין מיין קיך און פיהרט צו לאַנגע חשבונות דאָרט מיט מיין יוזשען.

אַזוי ווי איך בין אַ גאַנצען טאָג פערנומען אין געשעפט און בעשעפטיג זיך נישט, דעריבער, מיט דער באַלעבאַטישקייט און נאָך וועהניגער — מיט'ן איינקויף, האָב איך גערעכענט, אַז די דאָזיגע וויזיטען פון קרעמער שטעהן אין צוזאַמענהאַנג מיט די ספּראַוואונקעס, וואָס מיין דינסט בעשטעלט ביי איהם און דעריבער נישט געמאַכט פון זיין אויפפיהרונג קיין בעזונדער וועזען.

איינמאָל איז אָבער מיין מאַן פּלוצלונג אַריין אין דער קיך און געטראָפען דעם קרעמער מיט יוזשען אין ?ז נישט צווייידייטיגער פּויזע. ער האָט נישט געוואָלט מאַכען פון דעם קיין עפענטליכען סקאַנדאַל, האָט ער איהם בלויז אַרויסגעפיהרט פון דער וואָהנונג און פערבאָטען איהם מעהר צו מיר אַריינצוקומען. פון דעמאָלט אָן האָבען מיר אויך אויפגעהערט ביי איהם אין גאַנצען צו קויפען.

פערשטעהט זיך, אַז יוזשען האָבען מיר שוין אויך לענגער נישט געוואָלט האַלטען אין הויז און זי תיכף משלח געווען.

אונזער דרייסטע האַנדלונג האָט אפנים דעם „פּאָרל" שווער געטראָפען און זיי האָבען בעשלאָסען דערפאַר זיך מיט אונז אָפּצורעכענען.

דער קרעמער האָט מיך אַנגעקלאָגט פאַר אַ נישט שולדיגען און ממש אויסגעטראַכטען חוב און יוזשע האָט, אונטער זיין ווירקונג, געשוואוירענערהייד דעם חוב בעשטעטיגט.

איך בעט דעריבער יוזשע'ן צוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר פאַלש שווערען און דעם געוועלב-אינהאַבער יעקב הערש ב—ן פאַר איבעצירען און אַנטייל נעהמען אין פער-ברעך.

די פּראָקוראַטור האָט פעראָרדענט וועגען דעם ענין דורכצופיהרען אַ שטרענגע אויספאָרשונג.

ארגוס

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג כג 25 נחם אב תרצ"ב

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4,25
זון-אונטערגאנג 6,53

די אויסצאהלונגען פון דרינגענדע אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

הויבט זיך אן דעם 25 ד. ח.

היינט, דאנערשטאג, דעם 25 אויגוסט דארפען זיך מעלדען די ארבייטסלאזע, וואס זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות:

A B C D E F G H I J K L Ł

פרייטאג, דעם 26 ד.ח.—מיט די אותיות

M N O P P S T U W Z Ź Ż

ווער וועט ווערען קראנקען-קאסע-דירעקטאר?

(2) ווי בעקאנט ווערט דער געוו. קאמיסאר און איצטיגער דירעקטאר פון דער קראנקען-קאסע אין לאדז, עוגעניוש לאפושאנסקי, איבערגעפיהרט קיין ווארשא, דעם 1 סעפטעמבער.

דער ה' לאפושאנסקי, ווי מיר דערוויסען זיך, פערלאזט אבער זיין אמט א סך פריהער, ווייל קיין ווארשא פאהרט ער אוועק שוין אין די נאהענטסטע טעג.

דערווייל איז נאך נישט בעקאנט, ווער עס וועט זיין דער ממלא מקומו זיינער, הגם אלע טאג ווערען אנגערופען נעמען פון בעשטימטע קאנדידאטען.

ארבייטער-אורלויבען ביי „שייבלער און גראהמאן"

(2) אויפ'ן יסוד פון א בעשלוס, האט די דירעקציע פון „שייבלער און גראהמאן" בעשטימט די ארבייטער-אורלויבען אין דער וועבעריי פון דעם 11 סעפטעמבער אן, און אין אנדערע אפטיילונגען — פון דעם 24 סעפטעמבער.

בעת'ן אורלויב וועט די וועבעריי נישט ארבייטען.

דאס געלד פאר דער אורלויב-צייט וועט אויסגעצאהלט ווערען אין 4 ראטעס.

אמטליכעס

(2) דער לאדזער פאליציי - קאמענדאנט, אינספעקטאר אנאטאל עלסעסער-ניעדזשעלסקי האט האט זיך נעכטען צוריקגעקעהרט פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט.

ארבייטסלאזע פאלען אין די גאסען פון הונגער

(א) נעכטען זענען דריי מענשען געפאלען פון הונגער. אויף זאמענהאף 9 דער 62 יעהריגער קאזשימיעזש מיכאלאווסקי. אויפן צלטען מארק 2 דער 29 יעהריגער יוזעף קראקאוויאק, און אויפן באלוטער מארק די 42 יעהריגע יאנינא אווטשארעק—אלע ארבייטסלאזע.

פערברייטערונג פון שטרייק אין זגערזש

(2) כדי צו אונטערשטיצען די שטרייקענדע זגערזשער טעקסטיל-ארבייטער, האבען עהרענעכטען סאלידאריש פערשטרייקט אויך די ארבייטער פון דער פירמע „עמיליע האך" און „זגערזשאנקא".

פון האנדעלס-געריכט

דער פירמע „לעשנא" פערעפענטליכט אנ'אופאדלאשטש

די פירמע „לעשנא", אפרעטור- און פארבעריי (לעשנא 39) האט אנפאנג יאהר 1931 בעקומען פון אפעלאציע-געריכט א „נאדזאר". די פירמע איז שפעטער אדורכגעקומען מיט די בעלי-חובות, רעגולירענדיג אויף 70 פראצ. אויסצוצאהלען אין ראטעס.

איצט האט די „עקצ. געז. שייבלער און גראהמאן" זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע, דער דערמאנטער פירמע צו פערעפענטליכען אנ'אופאדלאשטש, מחמת זי האט אפגעשטעלט דאס צאהלען די ראטעס.

דאס געריכט העט דער פירמע פערעפענטליכט אנ'אופאדלאשטש.

* *

מיט אנ'ערך 3 וואכען צוריק, האט דאס געריכט פערעפענטליכט אנ'אופאדלאשטש יודעל בעסער, דעם בעזיצער פון דער פירמע „גוואזשדושדרוט" (אננא 9).

דעם 18-טען ד. ח. האבען עטליכע קרעדיטארען אריינגעטראגען אין געריכט אנ'אפאזיציע, אין וועלכער ס'ווערט געבעטען אויפצוהייבען דעם אופאדלאשטש פון יודעל בעסער, מחמת ער פיהרט אנ'אנדער געשעפט א. ס. „י. בעסער" אין ראדאמסק, וועלכע איז ביז'ן היינטיגען טאג נישט ליקווידירט געווארען און אז אנ'אופאדלאשטש קען דעריבער נאר פערעפענטליכען דאס פיעטריקאווער געריכט.

דאס געריכט האט די אפאזיציע אפגעווארפען, און דער אופאדלאשטש איז געבליבען אין קראפט.

ארבייטער-אונרוהען אין בעלכאטאוו

צוליב דעם לאנג-דויערענדען שטרייק

(2) מחמת דעם, וואס דער שטרייק אין בעלכאטאוו פון די טעקסטיל-ארבייטער דויערט שוין פון סוף אפריל ה. י. הערשט צווישען די ארבייטער א מוראדיגע ארימקייט.

אין שייכות דערמיט האבען זיך עטליכע, בעזונדערס שלעכט סיטואירטע ארבייטער, זיך צוגעשטעלט צו דער ארבייט אין דער פאבריק פון קלארעצקי און שמולעוויטש.

דערוויסענדיג זיך וועגען דעם, האבען אנ'ערך 500 ארבייטער ארגאניזירט א מיטינג אויפ'ן מארק, און אוועק ארפגענומען די שטרייק-ברעכער פון דער ארבייט.

פון דער פירמע פירמע האט מען ארויסגערופען פאליציי, וועלכע האט בעפוילען, אז די ארבייטער זאלען זיך פונאנדערגייען.

אזוי ווי מיט גוטען פונאנדערגיין זיך האבען די ארבייטער נישט געוואלט, און איניגע פון זיי האבען אפילו אנגעהויבען צו ווארפען מיט שטיינער אין די 9 אנגעקומענע פאליציאנטען מיט'ן פשאדאווניק אדאמעק בראש, האבען די לעצטע זיך בענוצט מיט גומענע שטעקענס און מיט קאלבעס פון די ביקסען, און דעם עולם פונאנדערגעטריבען.

דערביי איז ארעסטירט געווארען דער יודישער יונגערמאן יצחק גאלדמינץ, וועלכער האט געהאלטען א רעדע אויפ'ן מיטינג.

די מאמע זוכט דעם טאטען, און 3 קינדער בלייבען אויף הפקר

וועלכע אינסטיטוציע וועט זיך פערנעמען מיט 3 יודישע לעבעדיגע יתומים?

אין קאלי, בעבען לאדז, וואוינט די יודישע פאמיליע משה פייוועל לאסקער מיט זיין פרוי און 4 קינדערלעך.

מיט עטליכע וואכען צוריק, איז לאסקער אוועק פון דער היים זוכען ארבייט, די פרוי מיט די קינדער זיינען געבליבען אין גרויסע נויט, הונגעריג, אז דער מאן וועט ברענגען עפעס געלד. ס'איז אוועק א וואך, נאך א וואך, און דער מאן איז אלץ נישט צוריקגעקומען, האט די פרוי געטעל מיט א וואך צוריק גענומען דאס יונגסטע קינד, און איז דערמיט אוועק זוכען דעם מאן.

אז די קינדער האבען זיך אין דערפריה אויפגעכאפט, האבען זיי שוין די מוטער נישט געטראפען.

פון דאמאלס אן, זענען די דריי קינדער: 2 מערלעך און א יונגעלע פון 3 ביז 6 יאהר אויף הפקר. די לעבעדיקעס זענען זיך מרחם אויף די קינדער און טראגען זיי צו פון צייט-צו-צייט עפעס צו עסען.

איצט האלט עס דערביי, אז די ארטיגע קריסטליכע לאנדסלייט זאלען זיך איינטיילען די קינדער. אפשר וועלען זיך די היגע יודישע ערציהונגס-אינסטיטוציעס פעראינטערעסירען מיט דעם גורל פון די דריי יודישע לעבעדיגע יתומים, וועלכע ס'דראהט אפגעשמדט צו ווערען!

נאך וועגען דעם גרויזאמען מארד

דער „יחוס" פון דער דערמארדעטער פראסטיטוטקע

(2) אין שייכות מיט'ן גרויזאמען מארד אויף קאלענבאכע 28, דערוויסען מיר זיך, אז די דערמארדעטע פאלטשינסקא איז געווען א יתומה.

אין 1925 איז זי געווען אנגעשטעלט אלס דינסטמעדעל ביי דער משפחה יוסטמאן אויף סקווערא 15.

זי האט זיך אבער אויפגעפיהרט אזוי שלעכט און אויסגעלאסען, אז די יוסטמאנס האבען זי אפגעזאגט פון דער שטעלע.

דאס מיידעל האט זיך דאן אוועקגעלאזט אויף דעם געפעהרליכען וועג פון פראסטיטוציע, איבערגעגאנגען פון האנד צו האנד, און געקראגען א „שווארץ ביכעל".

אין א שענק האט זי זיך בעקענט מיט מארטשיניאק, וועלכער האט געארבייט ביי גאסען-ברוקעריי.

מען האט איהם אבער קורץ נאך דער בעקאנטשאפט אפגעזאגט די ארבייט, און ער האט צוזאמען מיט זיין ווייב „געשאפען" א הייזעל, אין וועלכער ס'איז געווען „בעשעפטיגט" די פאלטשינסקא מיט נאך 2 גאסען מיידלעך.

מיט די אלע דריי גאסען-גייערינס זיינע האט מארטשיניאק געלעבט, און מחמת דעם פלעגען פאר קומען אומגעהייערע סקאנדאלען צווישען דעם פארפאלק מארטשיניאק.

עס האט זיך דארט געטון ממש חושך, און דער רוצח מארטשיניאק האט געהאקט און געבראקט אין דער ווייב זיינער, און אין די צוויי קינדער זיינע, וועלכע ער פלעגט שלאגען מכות רצח.

מיט די דאזיגע צוויי קינדער זיינע איז א בעזונדער געשיכטע: ער האט זיי בעמליך אומגעבראכט פון דער וועלט דורך דעם, וואס ער האט זיי אין א שטארקען פראסט ארויסגעשלעפט נאקעטערהייד אין דרויסען. זיי זענען קראנק געווארען און געשטארבען.

די פאלטשינסקא ווידער האט אין לאדז 4 ברידער; זענען זיי אבער אזוי ארעם, אז זיי האבען איהר מיט גארנישט געקענט העלפען.

זי אין נאך צו די גרויסע צרות, און צו די אלע „מעלות" איהרע געווען א שרעקליכע שיכורטע, און זי פלעגט ביי יעדער געלעגענהייט, שיכור'ערהייד, מאכען געפעהרליכע אוואנטורעס.

אז מ'האט דעם מערדער געפיהרט אין טורמע אריין, האט ער דערקלערט די פאליציאנטען, אז ער ווייסט גאנץ גוט, דאס ער וועט דארפען שליסען קאנטשאפט מיט'ן תליון מאטשעיעווסקי, און ס'איז איהם שוין נישט קיין נפקא-מינא...

די פאליציי אויספארשונג איז שוין פערענדיגט.

שרודמיעסקא 15 | „סקאלא" טעאטער | טעלעפ. 232-33

פערבאנד-טרופע פון ווילנער און ווארשעווער בעסטע ארטיסטישע קרעפטען.

לעצטע 4 געזעגענונגס-פארשטעלונגען! פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.

פרייטאג, ד. 26-טען, 9 אווענד און שבת, ד. 27-טען, 4 נאכמ.

די פאפולערע פיעסע פון לעאניד אנדרעיעוו

„די זיבען געהאנגענע"

רעזשי: שמואל לאנדוי.

שבת נאכמ. פון 50 גר. ביז 1 זל.

שבת, ד. 27 און זונטאג, ד. 28-טן. 9 אווענד לעצטע סעזאן. פרעמיערע!

„אמעריקאנער טראגעדיע"

פון טעאדאר דרייזער אין 6 בילדער, רעזשי: חבל בוזגאן. — עס נעמען אנטייל: בארסקא-פישער, רבקה שילער, דבורה ראזענבלום, דארא רובינא, שמואל לאנדוי, לייב שריפטזעצער, חבל בוזגאן, יוסף סטרוגאטש, שבתי בליאכער, נחום מעלניק, ק. גוטמאן און מ. אייזענבערג.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער „סקאלא"

אנ'ארבייטער וואס פאבריצירט... בעשייניגונגען פון דער קר.-קאסע

ביז וואס, ווען, זיצט ער דערווייל אין טורמע

(א) בעת א רעוויזיע אין דער וואוינונג פון אנטאני שווידערסקי אין רודע פאביאניץ, אנ'ארבייטער אין מייסטערס פאבריק, האט די פאליציי ענטדעקט א לאבאראטאריע פון געפעלשטע בעשייניגונגען פון דער לאדזער קראנקען-קאסע, און א סטעמפעל פון דער פירמע ארטור מייסטער, פערשידענע דרוקען, קאלירטען טינט א. ד. גל.

די פאליציי איז זיך משער, אז ש. האט געפעלשט בעשייניגונגען פאר ארבייטסלאזע. שווידערסקי איז ארעסטירט געווארען.

געשטאכען פון א „גוטען ברודער"

דער „גוטער ברודער" וויל נישט זאגען, ווי ער הייסט

(2) רוג ציגעל-גאס און פילסודסקיעגא איז בעפאלען געווארען דער 21-יאהריגער בעניאק האלצמאן (על. 1 מאי 37).

דער אנפאלער האט איהם צושטאכען מיט א מעסער, און זיך געלאזט אנטלויפען.

ער האט זיך אבער אויסגעגליטשט און געפאלען.

האט מען דעם אנפאלער ארעסטירט, און האלצמאנען האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער אנפאלער האט ביי זיך קיין שום פאפירען, און ער וויל נישט זאגען, ווי ער הייסט.

אזוי ווי האלצמאן פלעגט געוועהנליך פערברענגען צווישען פינסטערע עלעמענטען און אין פערדעכטיגע ערטער, איז מען זיך משער, אז דאס האט ער געכאפט א פסק פון בלאטע חברה.

היינט

פייערליכע ערעפנונג!

Casino

pod nową dyrekcją

„א ווייב אויף א נאכט"

שפאנונג פון פראנצויזישער פראדוקציע מיט א מוזיקאלישען אונטערשלאג פון Paweł Abraham שעפער פון די אפערעטקעס: „וויקטאריא און איהר הוזאר", „בלום פון האוואי".

אין די הויפט-ראלען: Mary Glory, Rene Lefebure און דער בעריהמטער ארטיסט פון די פראנצויזישע ביהנעס Jean Dax

ס'גאנצע לאדז וועט זינגען די נייעסטע מוזיקאלישע מעלאדיעס: „How do Yon do", „די שטאט פון טויזענטער חלומות" „א ווייב אויף א נאכט".

אויסערן פראגראם: קלאנג וואכען-צוגאבע פון Paramount לעצטע אויפנאהמען פון אלימפיאדע און לאס אנושעלאס „דער נצחון פון וואלאשעוויטשובנא".

אכטונג: זעמטליכע פאספארטוס און איינטריטס-קארטען ווי אויך פרייקארטען ארויסגעגעבען דורך דער פריגער דירעקציע ווערען ערקלערט אונגילטיג. אנהויב 4 נאכמיטאג.

5022

דיווה-געלד מוז פערקלענערט ווערען!

דעלעגאַציע פון לאַקאַטאָרען-פעראיין אינטערווענירט דערוועגען היינט אין מיניסטעריום

(2) א רעלעגאַציע פון לאָקאַטאָרען-פעראיין (וואָלטשאַנסקא 77) איז נעכטען אַוועקגעפאָהרען קיין ווארשא, וועלכע וועט אין די מיניסטעריום׳ס איבערגעבען מעמאָריאַלען וועגען פערקלענערען דאָס ״ירה-געלד.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: י. קאָפּראָווסקי (באָוואָמי׳עסקאָ 15), ס. טראָווקאָווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראָזענבלום (ציגעל-גאַס 12), מ. באַרטאַשעווסקי (פיעטרקאָווער 95), י. קלופּטאַ (קאָנטנע 54), ליטשענסקי (ראָקיטשינער 53).

א נס מן השמים

אדער משיח׳ס צייטען אין דער קראַנקען-קאַסע...

(2) נעכטען האָט מען, זינט 1924, צום ערשטען מאָל פּינקטליך אויסגעצאָהלט די גאַנצע שכירות פאַר אויגוסט — אַלע אָנגעשטעלטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

אויך אַלע דאָקטוירים האָבען געקראָגען אויס געצאָהלט זייערע פענסיעס פאַרן חודש יולי ה. די

די דאָזיגע „אומנאַטירליכע" דערשיינונג דערקלערט זיך נישט מיט דעם לעצטען וויזיט פונם פּראָפ. פיקאר אין דער סטראַטאָספערע, נאר דערמיט, וואָס דער דירעקטאָר לאַפּושאַנסקי פערלאָזט זיין אַמט, און ער וויל, אז די אָנגעשטעלטע פון דער קראַנקען-קאַסע זאָלען זיין ערלעדיגט מיט זייערע פענסיעס.

א טייערע רייזע אויף דער דאָטשע

אויסגעשניטען די העשענע און צוגענומען 430 זל.

(א) פאָהרענדיג אויף דער באַהן קיין אַנ רזשעיעוו, האָבען גנבים ביי גרשון קאָן, פון פּשאַיאַזד 23, אויסגעשניטען די הויזען-קעשענע און אַרויסגענומען אַ פּאָרטפעל מיט 430 זל. געלד און וועקסלען אויף אַ גרעסערע סומע.

גנבים אויף די טראַמווייען

(א) אויפן טראַמוויי נומ. 10. האָבען גנבים אַרויסגענומען ביי גרשון באָקסענבוים, פון זגאַדניא 27 אַ פּאָרטפעל מיט 280 זל. און אַ וועקסעל אויף 50 דאָלאַר.

שטרייק אין ראָזענבלום׳ס פאַבריק אין זגערזש

(2) אין יעקב ראָזענבלום׳ס פאַבריק אין זגערזש, איז אויסגעבראָכען א שטרייק, צוליב דעם, וואָס די פירמע האָט רעדוצירט די לוינען אויף 10 פּראָצענט.

פינאַנץ-בעאַמטע מוזען זיך העפליך בעציהען צו די אינטערעסאַנטען

לוסטראַציע פון דער פינאַנץ-קאַמער אין די שטייער-אַמטען

(2) די פינאַנץ-קאַמער האָט אַדורכגעפיהרט אַ לוסטראַציע אין די פינאַנץ-אַמטען. די בעאַמטע איז אויפמערקזאם געמאַכט געוואָרען, אז זיי דאַרפען זיך העפליך בעציהען מיט די אינטערעסאַנטען. אויב ס׳וועט פעסטגעשטעלט ווערען א נישט העפליכע בעציהונג, וועט די פינאַנץ-קאַמער ציהען קאָנסעקווענצען.

ווי ס׳ווערט מיטגעטיילט, וועט מען פון איצט אָן, ביים אָננעמען אַ בעאַמטען לעגען אַכט, א חוץ דעם בילדונגס - צענז, אויך אויף דער דערציהונג.

ערב א שטרייק פון טריקאָטאַזש-אַרבייטער — כאַלופּניקעס

(2) נישט געקוקט אויף די קאַטעגאָרישע אַרויסטרעטונגען פון די האַנד-טריקאָטאַזש-אַרבייטער יועגען א הוספה פון 100 פּראָצענט, האָבען די אַרבייטס-געבער לעת עתה נאָך קיין תשובה געגעבן.

אויף דער פערזאַמלונג פון די דאָזיגע אַרבייטער, וואָס איז פאָרגעקומען עהערנעכטען אין אָוועגד, איז דעריבער בעשלאָסען געוואָרען צו וואַרטן אויף דער תשובה ביז שבת, דעם 27 ד. ח. און אויב ביז דעם דאָזיגען טערמין וועט צווישען די צדדים נישט קומען צו א הסכם, וועט מאָנטאַג דעם 29 ד. ח. אויסברעכען א שטרייק פון נישט-אָרגאַניזירטע האַנד-טריקאָטאַזש-אַרבייטער, וועלכע ציילען אין זייערע רייהען אַנ׳ערך 600 פּערזאָן.

שטרייק-לאָקאַוט אין דער פירמע „ברידער א. און מ. פּשיגורסקי"

(2) אין דער פירמע „ברידער פּשיגורסקי", זשעראָמסקיעגאָ 107, שטרייקען איצט 300 אַרבייטער אין שייכות דערמיט, וואָס די דאָזיגע פירמע האָט, אַזויצוזאָגען, אויסשפּעקולירט דאָס אַריבערציהען פון דער פאַבריק פון דעם אַלטען אָרט (סרעבזשינסקאָ 22) אויפ׳ן נייעם — אויפ׳ן חשבון די אַרבייטערס אורלויב-צייט.

אויף אַ פערזאַמלונג פון די אַרבייטער איז אין שייכות דערמיט בעשלאָסען געוואָרען אַוועקצושטעלען ביי דער פאַבריק אַ קאָמיסיע, וועלכע זאָל וואַרענען ניי-אָנגאַזשירטע אַרבייטער, אַז אין דער פירמע קומט פאָר אַ שטרייק.

ס׳איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו אינטערווענירען אין דער פּאָליציי, זי זאָל האַלטען וואַך אויף דער פאַבריק, כדי עס זאָלען נישט פאָרקומען קיין סקאַנדאַלען.

פערבייסענע „קאַמפּאַט"

וועט איצט אויסקומען דעם פאַן פּאַכאַלעק-יוניאָר

(2) דער ברודער און שותף פונ׳ם טרויעריג-בערימטען יוזעף פּאַכאַלעק, דער 20-יאָהריגער קאַזשימיעזש וועט — ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען — געשטעלט ווערען דעם קומענדיגען דינסטאָג, פאַר׳ן קאַלישער קרייז געריכט, אַלס בעשולדיגטער אין ווילען דערמאָרדען דעם פּאָליציאַנט ריכארד לוטשינסקי און אין שיסען אויף דער געוועלבערין.

מאַרשעל.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז קאַזשימיעזש פּאַכאַלעק, וועלכער קומט אָפּ לויט׳ן אורטייל פון קאַלישער שטאַנדגעריכט, אייביגע שווערע טורמע אין שוויענטי קשיזש — אריבערגעפיהרט געוואָרען אין דער קאַלישער טורמע, וואו ער וועט פערבלייבען ביז דער פּראָצעס וועט פאָרקומען.

ער איז מקיים פּסק

און כאַפּט אַליין אַריין דעם ריכטיגען פּסק

(2) מיט עטליכע חדשים צוריק האָט מען אין דאָרף קאַמיענסק, לעם פּראַשקי, בעפאַלען דעם פויער יוזעף ראַדושיאַר און איהם מורא׳דיג צושלאָגען.

ער האָט זיך דערנאָך געמוזט א לענגערע צייט היילען ביז ער איז געקומען צו זיך.

שפעטער האָט מען זיך דערוואוסט, אז די סיבה, וואָס מ׳האָט דעם פויער אזוי „צורעכטגעמאַכט" איז געווען די, וואָס ער האָט געגאַלטען ביי די דאָרפישע שמוגלער אַלס גרעניץ-קאָנפידענט און מסור, וועלכער פלעגט זיי אָפּט „פערשיטען"..

זיי האָבען זיך דעריבער צוזאַמענגעשמועסט, גורל געוואָרפען און ס׳איז אויסגעפאַלען אויף דעם 23-יעהריגען יאַקוב ראַדלאַק, אז ער דאַרף ראַדושיאַרען מקיים פּסק זיין.

נו, איז ער טאַקי מקיים פּסק געווען, און נעכטען האָט ער דערפאַר בעקומען א פּסק פון קרייז-געריכט — צו זיצען 3 חדשים אין טורמע.

גוט מאָרגען!

יודען שווימען!..

ס׳איז הייס, די זון בראָט און פּרעגעלט, מ׳קען זיך קיין אָרט נישט געפינען. אין דער שטאָט פּאַרעט ווי אין א שוויץ-באָד, לויפט מען זיך אָפּפרישען — כאַפּען א בעדעל!

מילא גבירים האָבען אַנ׳עצה: גיהט אַריין אין באָד-צימער, דרעהט אויף דעם קראַן, און מאַכט זיך א קאַלטען טוש.

דאָס טון גבירים! אָבער וואָס זאָלען נעבעך טון די קבצנים (קבצנים, וואָס האָבען נאָר א טוש, ווען ס׳רעגענט אַריין דורכ׳ן סופיט? — לויפט מען צו אַ טייך.

און היות ווי לאָדז האָט פון אַלעם גוטען: רויך, שטויב, א „לודקע", וואָס „שמעקט" מחיה׳דיג, זוכט מען אַ סטאַוו, א רינשטאָק און אַנדערע אָפּפרישונגען.

און יודען שווימען!

וואָלט דאָס געווען גוט און וואויל, ווען יודען וואָלטען טאַקע געקענט שווימען, איז אָבער די מעשה מיט יענער יודענע:

אַ יודענע איז געקומען צום רב מיט א טענה

— רבי׳שי קרוין, האָט זי געטענה׳ט — איך מוז מיך גט׳ן מיט מיין מאַן.

— וואָס איז די סיבה, האָט דער רב געפרעגט.

— ווייל... ער קען נישט שפּילען אין קאָרטען און קען נישט טרינקען קיין בראָנפען — האָט די יודענע מיט טרעהרען געענטפערט.

— דערפאַר ווילט איהר זיך גט׳ן? — האָט זיך דער רב גע׳חידוש׳ט: דאָס איז דאָך א גרויסע מעלה!

— יאָ, רבי׳שי, האָט די יודענע געהעשעט, דער חסרון איז אָבער, וואָס ער קען נישט שפּילען אין קאָרטען און שפּילט. ער קען נישט טרינקען און טרינקט.

דער חסרון איז, וואָס יודען קענען נישט שווימען און שווימען!

די מעשה מיט דער יודענע, קומט אויפ׳ן געדאַנק, ווען מיר לייענען לעצטענס כמעט יעדען טאָג אין דער פּרעסע פאַרפאַלען פון דערטרינקענע יודישע יונגעלייט —

יודען קענען נישט שווימען און שווימען!...

אב-נעק.

שטאָט-טעאַטער, ציגעל-גאַס 27

יודיש-דראַמאַטיש טעאַטער אין פּוילען

XVII יאָר ווילנער טרופּע

דיר. מ. מזאה.

היינט, דאָנערשטאָג ד. 24. 9 אָוונט

„אַרעמע מלוכה"

דראַמע אין 4 אַקטען פון ה. לייוויק.

רעזשי: נאָך י. ראָטבוים. | דעקאָראַציעס: נאָך א. פּראָנאַשקאָ.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון שטאָט-טעאַטער פון 11—2 מיטאָג און פון 7 אָוונט.

אין פּראָבען: 1,000,000 דאָגות

פון וואַלענטין קאַטאַיעוו.

ר. איזראַעל

(102

דאָס בופעט-מיידעל

א סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָרזער ווירקליכקייט

דעמזעלבען אָווענד איז בערגער געזעסען אַ בלייכער און מידער אין זיין צימער ביי דער מוהמע גוטשא, ער איז געווען בלייכער און מידער ווי שטענדיג, ער האָט איינגענומען אַ יין רפואה נאָך דער אַנדערער. זיך געמאַכט איין איינשפּריצונג נאָך דער אַנדערער און ערעס מאָל ווען די נאַרעל האָט אַ שטאָך געגעבען אין זיין לייב, האָט זיך דאָס פּנים פערקרומט און ער האָט שטיל געקרעכצט, נאָכדעם ווי די קאָקאַאין איינשפּריצונגען האָבען אָנגעהויבען ווירקען, האָט בערגער זיך אויפגעזעצט ביים טיש, אויסגעריבען די אויגען, געוואָרען מילד און ווייך און געבעטען גוטשאַן, אַז זי זאָל איהם אָפּגעבען דעם בעריכט וואָס ס׳הערט זיך וועגען אַלע ענינים, וואָס ער האָט די לעצטע צייט אָביסעל פערנאַכלעסיגט.

גוטשא האָט אָנגעהויבען דערציילען, אַז אין לאָקאַל איז אַלץ אין אָרדנונג. די בחורים אַרבייטען גוט, די כסדרדיגע אַנאָנימען ברענגען אַריין פּיל געלד, ס׳קומען צו נייע קרבנות פון די בעסערע פאַמיליעס אין שטאָט, דאַן האָט גוטשא דערצעהלט, אַז ס׳זענען אָנגעקומען ידיעות פון קאַרלען אין פּאַריז וועגען דער פרוי אידא פראַנקענשטיין, מיט דעם ענין זעהט אויס, האָט זיך בערגער מעהר אינטערעסירט, ווייל נאָך אַ לאַנגען שטילשווייגען האָט בערגער געפרעגט

— נו. און וואָס איז מיט דער דאָזיגער אידא פראַנקענשטיין?

— קאַרל שרייבט, אַז זי געפינט זיך אין בערלין ראָבערט האָט זי אויפגעזוכט, ער היט זי דאָרט און וואַרט אויף דיינע ווייטערדיגע אינסטרוקציעס

— און וואָס האָבען זיי געטון מיט פּייערשטיינס טאָכטער?

— זיי וואַרטען טאַקע אויף אייער הסכמה, אַז זיי זאָלען קענען אוועקפאָהרען פון בערלין ווילען זיי דאָס מיידעל אַוועקשיקען קיין שפּאַניען, דאָרט וואַרט מען שוין אויף איהר.

בערגער האָט קיין שום נייע אינסטרוקציעס נישט געגעבען, צי ער האָט נאָך אַליין נישט געוואוסט וואָס ער זאָל ווייטער בעפעהלען, צי איהם איז דאָס געוואָרען גלייכגילטיג, האָט מען לויט איהם נישט דערקענט.

גוטשא האָט דעריבער צום סוף דערצעהלט וועגען ליאָקוקס שליחות בנוגע מאָנקען און וועגען דעם אָפּשניט וואָס ער האָט געהאַט

— דאָס איז שוין דיין בעסטער מענש, האָט בערגער געפרעגט, דו האָסט מיר איהם רעקאָמענדירט אַלס אַזעלכען וואָס מ׳קען איהם איבערגעבען די גרעסטע זאַכען, לאָזט ער זיך גאָר אויספּאַטשען פון אַ נקבה. איבריגענס, האָט ער גענאָמען נאָך אַ געוויסער איבערטראַכטונג, די דאָזיגע מיידעל איז אַ טייוועל, זי קען אַרויסברענגען פון גערודל דעם שטאַרקסטען און פּראַקטישסטען מענשען, בערגער האָט אָנגעלעהנט זיין קאָפּ אויף ביידע הענד און אַזוי געזעסען עטליכע מינוט. גוטשא האָט געוואוסט, אַז אין דער פאַזע בעהמט בערגער אַז זיינע שווערסטע דעפּרעסיעס. זי האָט דעריבער נישט געשטערט און געדולדיג געוואַרט ביז בערגער וועט ווידער צו זיך קומען.

בערגער האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ, געקוקט שטאַרק אַזוי ווי מיט גלעזערנע אויגען אויף גוטשאַ און דאַן געזאָגט

— דער אַדוואָקאַט פּאַרעלסקי מוז מאָרגען אומקומען אָהן שום תירוצים, אָהן שום נאָכפּרעגען

גוטשא האָט זיך שמאַק דערשראָקען

— שוין ווידער אַ מאָרד, שוין ווידער בלוט פערגיסען, און קומען די אַלע רעשיכטען, וואָס איך האָב דיר דערצעהלט צו דעם אַדוואָקאַט פּאַרעלסקי?

— דאָס איז מיין זאַך, האָט בערגער געגעבען אַ קלאַפּ אין טיש, אַז אַלץ אַרום האָט אַ ביטער געגעבען, דאָס איז מיין בעפעהל, מאָרגען מוז דאָס געשעהען

גוטשא איז שיער נישט געשטאַרבען פאַר שרעק זי האָט געוואוסט, אַז בערגער טאָר מען איצט נישט דערצערנען, מיט אַ שטים פון הכנעה און געהאָרכזאַמקייט האָט זי געפרעגט

— וועמ דאַרף דאָס אויספיהרען אין ווי אַזוי?

— דוקא דער דאָזיגער שלים-מזל ליאָקוק, ער מוז דאָך אַמאָל ווערען לייט, ער וועט דאָך נישט שטענדיג בלייבען קיין לערן-יונג. און ווי אַזוי ווילסט דו אויך וויסען. אין געריכט, אין קאָרידאָר פון דעם נייעם געריכטס-בנין, איך וועל זיך שוין בעמיהען, אַז ער זאָל 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג דאָרט זיין, נאָר געדענק זאָג דעם דאָזיגען פערשוינדעל, אַז איך וועל זיין דאָרט אין געריכט און וועל זעהען, ווי אַזוי ער מאַכט דאָס, אויב דאָס וועט איהם נישט געלונגען דאַן קומט זיין סוף, דו ווייסט, אַז איך מאַך קיינמאָל נישט קיין וויצען

גוטשא האָט געציטערט פאַר שרעק, אָבער נישט געענטפערט קיין איין וואָרט, זי האָט זיך דאָס אַלץ איין זיכען גענומען און זיך פאַרגעשטעלט וואָס פאַר אַ שווער שטיקעל אַרבייט זי וועט האָבען מיט ליאָוקען.

— און וואָס זאָלען מיר ענטפערען קאַרלען און ראָבערטען?

— דערווייל גאָרנישט, בלויז דאָס, אַז אידא פראַנקענשטיין זאָל אָפּגעהיטען ווערען, ווען איך וועל דאָ פּטור ווערען וועל איך אַליין פאָהרען נאָך בערלין. דערווייל דאַרף מען דאָ אויך עפּעס טון, כדי דאָס פערמעגען דאָ צו פערזיכערען, איך האָב דאָ צוגעגרייט אַ גרויסע צאָהל וועקסלען מיט אידא פראַנקענשטיינס אונטערשריפט, מען מוז געפינען אימיצען, וועלכער זאָל די וועקסלען אויסנוצען, קיין געלד וועט מען דערפון נישט האָבען אָבער פערזיכערען מוז מען זיך. ווער וואָלט געווען דער פּאַטענטסטער צו לעגען אַנ׳אַרעסט אויף אידאס פערמעגען אויפ׳ן גרונד פון די דאָזיגע וועקסלען?

— איך האָב דאָ קיינעם נישט, צו דעם דאַרף מען דאָך אַ סוחר מיינע יונגלעך קענען דאָך אַזאַ ענין נישט אַדורכפיהרען

3

— מ׳דאַרף נישט קיין סוחרים. דאָס זענען נישט קיין פאַלשע וועקסלען, מ׳דאַרף נאָר זיין אַ מענש דערצו

— אויב אַזוי וועט זיך צו דעם טויגען דער געלער הענעק, וועלכער האָט סיי ווי סיי איצט נישט וואָס צו טון

— זאָל זיין ער, אַלע פאָרמאַליטעטען ביז דעם אַרעסט זענען שוין געמאַכט געוואָרען, ער אַליין דאַרף דאָס אַפילו נישט טון, נאָר דעם ענין אָפּהיטען, איך וועל אָנווייזען אַ מענשען, וואָס וועט אויף כשר אַלץ געריכטליך ערלעדיגען.

גוטשאַ האָט צוגענומען דאָס גרויסע פּעקעל וועקסלען.

(פאָרטזעצונג קומט).

אייער און... עהערנעכטעו
א מעשה נורא מיט איינעם, ר' מרדכי

(2) עהערנעכטען האט זיך אין דעם פעטרי קאווער פאליציי-קאמיסאריאט געמאלדען איינער א יוד, מרדכי קיאנסקי פון דארף סטאניסלאוואו און דערציילט אזא מעשה:

— געפאהרען בין איך מיט'ן קשעסלאווער וועלדעל צו פעטריקאוו צו... ס'איז געווען פיער פארטאג... זענען מיך בלוצים באפאלען צוויי באנדיטען... ארונטערגענומען פון וואגען א קאסטען מיט... מיט 12 שאק אייער... און זענען זיך בשלום אוועק... האב איך נישט געווארט ביז זיי וועלען נאך אמאל קומען און צונעהמען די איבעריגע 12 קאסטענעס אייער.. און איך בין מיר אהערגעקומען מעלדען די גאנצע מעשה, ווי זי שטייט און גייט...

האט מען אין דעם פאליציי-קאמיסאריאט גענומען און ראשית חכמה פערהאלטען ר' מרדכי'ן, באשר בכן מ'האלט האלט, אז די מעשה מיט די אייער איז עפעס נישט גלאטיג, ווארום מ'איז איהם פראסט פשוט חושד, אז ער האט די 720 אייער פערקויפט, אדער, גאנץ געוועהנליך, פערטרונקען...

ווייל ווי שטייט עס דארט: אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, אבער ביני לביני מאכען א שנאפס — שאדט נישט!

פאר איבערזעצער—צו זיצען...

(א) ה' אלעקסאנדער רוסאק פון נארוטאוויטשא 47), דער געשוואוירענער איבערזעצער ביים לאדזער קרייזגעריכט, האט געכאפט ביי דער האנד איינעם, א געוויסען טאביאש קויאווסקי, (פון דעמזעלבען הויף) ווי ער גיט זיך אן פאר איהם, און פיהרט אויס זיינע פונקציעס אלס געשוואוירענער געריכטס-איבערזעצער, איז דער סוף דערפון געווען, אז קויאווסקי האט דערפאר בעקומען א פסק פון געריכט 3 חדשים צו זיצען.

גנבות

(א) אין דער דאזיגער בראנזשע איז נישטא קיין שטילשטאנד:

אזוי האט מען נעכטען בע'גנב'עט דאס שפייז געוועלב פון צדוק מאשקאוויטש (אל. 1 מאי 3) ביי וועלכען מ'האט ארויס'גע'גנבעט פערשידענע ארטיקלען פאר אנ'ערך 5 טויזענד זלאטעס.

אויף קלענערע סומען האט מען בע'גנב'עט: רחל פלאכטא (בושעזשינע 80); פאליע נאוואק (זאוואדזקא 17); און הערמאן שטיפט (פילסודסקיעגא 15).

דער עפענטליכער משפט איבערן חרם אויף ברוך שפינאזא

אין צוזאמענהאנג מיט'ן 300-טען געבורטס-טאג פון גרויסען יודישען פילאזאף ברוך שפינאזא קומט מיטוואך דעם 31-טען אויגוסט 9 אווענד, פאר אין זאל פון פילהארמאניע א גרויסער משפט איבער'ן חרם אויף ברוך שפינאזא. צום דאזיגען היסטאריש-פילאזאפישען דיספוט זענען איינגעלאדען געווארען פון ווארשא ספעציאליסטען אויף דעם געביט: לעא פינקעלשטיין, דער. ש. י. סטופניצקי, רעד. יוסף העפטמאן (עמנואל) ד. ב. מאלקין א. אנד. חוץ דעם וועלען זיך אין דאזיגען משפט בעטייליגען בעקאנטע פערזענליכקייטען פון לאדז.

איז א רייהע אינהאלטסרייכע רעדעס וועט גרונדליך בעלויכטען יענע דאזיגע אויסערגעוועהנליך-אינטערעסאנטע היסטארישע פלאנטער, וואס האט נאך עד היום נישט פערלוירען זיין אקטואליטעט.

פאר דער יודישער אינטעליגענץ אין לאדז פון אלע ריכטונגען וועט דער פארשטעהענדיגער משפט זיין א געוואלדיגע אטראקציע. ס'איז אלעמען בעקאנט דער אויסערגעוועהנליכער ערפאלג, וואס דער דאזיגער משפט האט געהאט אין ווארשא. איך לאדז טרעטען ארויס דיזעלבע אנגעזעהענע ריכטער און זאכקענער, וואס זענען ארויסגעטרעטען אין ווארשא.

דער „משפט" זאגט צו צו זיין זעהר אינטערעסאנט און בילעהרענד. די אינטעליגענטע קרייזען פון דעם יודישען לאדז ווארטען שוין מיט אונגעדולד אויף מיטוואך, דעם 31-טען אויגוסט, ווען דער משפט וועט ענדליך פארקומען.

DR. J. LUBICZ
MED.
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאוניע פון זעלטענע ארטאפעדישע סארטען ווי: אקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. אז. וו.
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג

דריי דערטרונקענע

(2) אין דעם טייך לינדא איז דערטרונקען געווארען די קאלישער 17-יאהריגע גימנאזיסטקע, לעאניא פראנקע.

אין דארף מעזשעציעוו, לעם קאליש איז דער-טרונקען געווארען דער 16-יאהריגער גימנאזיסט, יוזעף מושיעלינסקי.

אין דארף גראדזשיסקא, קאלישער קרייז איז דערטרונקען געווארען פון א הארץ-שלאג דער 29-יאהריגער גראצטאן וואשיע.

זיך געווארפען אונטער דער באהן

(2) נעבען וואלר ניעסלוש, קאנינער קרייז, אויף דער באהן-ליניע קוטנא-פויזען האט זיך גע-ווארפען אונטער א צוג די 18-יאהריגע פעלאזיע בארטשאק פון דארף ראמיטשק, ווזשעשנער קרייז. זי איז דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

שאפער'ס צע'מזיקט זייער יודישען חבר
אויף רוג ציגעל-גאס און פעטריקאווער

(2) אויף רוג ציגעל-גאס און פעטריקאווער, איז צווישען די שאפער'ס אויסגעבראכען א געשלעג, בעת וועלכען דער יודישער שאפער בנימין האלצמאן, פון זאוואדזקא 35 איז שווער פערוואונדעט געווארען, אין א געפעהרליכען צושטאנד איז דער שאפער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא גאס.

איינשרייבונגען אין דער אכראנקע „הרצליה"

אין דער קינדערהיים „הרצליה" זענען פריי געווארען א צאהל פלעצער, ווייל א טייל קינ-דער וואס האבען דערגרייכט דאס שול-עלטער, זענען אריינגעגעבען געווארען אין פערשידענע שולען. די פערוואלטונג פון דער אכראנקע האט דעריבער בעשלאסען אנצונעהמען נייע קינדער. די איינשרייבונגען האבען זיך שוין אנגעהויבען. מעלדען קאן מען זיך פון 11 ביז 1 פארמיטאג אין לאקאל פון דער אכראנקע, צעגעלניאנא 41. עס ווערען אנגענומען קינדער אין עלטער פון 4 ביז 6 יאהר פון די ארימסטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג. די קינדער פערברענגען אין דער אכראנקע „הרצליה" א גאנצען טאג און בעקומען דארט עסען, קליידונג און פארשול-ערציהונג.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
פערבאנד-טרופע פון א. א. ס. אין פוילען. — אנפיהרונג: א. בעזמאן.
פערזעהט אייך מיט בילעטען אויף דער סענסאציאנעלע" פרעמיערע
מארגען, פרייטאג, דעם 26-טען ד. ח. מיט דער בעליבטער אפערעטען-שוישפילערין
מרים קאראלאווא
אין דער גרויסער אפערעטע מיט 27 נומערן געזאנג און טענץ מיט מרים קאראלאווא
אין דער הויפט-ראלע. שבת. 4 בייטאג מיט מרים קאראלאווא
„רייזעלע פון כינע" פרטים אין מארגענדיגען אנאנס.

„די אמעריקאנער טראגעדיע"
סענסאציאנעלע אויפפיהרונג אין „סקאלא"

טעאדאר דרייזער, דער גרויסער אמעריקאני-שער שרייבער האט זיך בעריהמט געמאכט אין דער גאנצער וועלט מיט זיין וויכטיג ווערק די „אמעריקאנער טראגעדיע".

דער דיסעלדארפער מערדער אין דייטשלאנד, לאנדרו אין פראנקרייך און עהנליכע פאלען אין אמעריקא, ווען דעגענערירטע פערזאנען זענען בעגאנגען געוואלדטאטען און סעקסועלע ווילדקיי-טען לגבי מינדעריעהריגע און קליינע קינדער — אט די אלע ערשיינונגען האבען בעוואויגען דעם גרויסען שרייבער דרייזער אנצושרייבען זיין עמא-ציאנעל בוך „די אמעריקאנער טראגעדיע", וועל-כע האט א קאלאסאלען ערפאלג אויף די אמערי-קאנישע און איירעפעאישע ביהנעס, וואו דאס ווערק איז אויפגעפיהרט געווארען. „די אמעריקא-נער טראגעדיע" איז אויך פערפילמט געווארע.

מיט דער „אמעריקאנער טראגעדיע", וועלכע איז רעזשיסירט דורך חבל בוזגאן ווערט פערענ-דיגט דער סעזאן אין „סקאלא"-טעאטער. צו די פארשטעלונגען זענען די פרייזען זעהר ביליגע.

די פרעמיערע ווערט געגעבען שבת אווענד.

פרייטאג, 9 אווענד און שבת, 4 נאכמיטאג די פאפולערע פיעסע „די זיבען געהאנגענע" פון ל. אנדרעיעוו. רעזשי ש. לאנדוי.

א נייער אויבערקאנטאר
אין דער גרויסער סינאגאגע אויף אל. קאשטשושקי

ווי בעקאנט וועט שוין אין די קומענדיגע ימים נוראים אין דער סינאגאגע אויף אל. קאש-טשושקי דאווענען א נייער אויבערקאנטאר.

דער ביזאיצטיגער לאנגיעהריגער אויבער-קאנטאר ה' אלטערמאן, האט אויף דער לעצטער זיצונג פון דער סינאגאגע-פערוואלטונג מיטגעטיילט אז צוליב זיין טיפען עלטער און שוואכען געזונד-צושטאנד פיהלט ער זיך שוין נישט בכח ווייטער צו אויספיהרען זיין אמט אלס אויבערקאנטאר.

דער קאמיטעט האט ה' אלטערמאנ'ס מיט-טיילונג גענומען אין אכט, און אויף דער זעלבער זיצונג איז איהם אויסגעדרוקט געווארען א הערצ-ליכען דאנק פאר זיין לאנג-יעהריגער טעטיגקייט.

דער קאמיטעט האט באלד פערעפענטליכט א קאנקורס אויף א נייעם אויבערקאנטאר און מאר-גען, פרייטאג צו מעריב און שבת וועלען שוין דאווענען אויף פראבע נייע קאנדידאטען.

מיר דערוויסען זיך, אז דער קאמיטעט בעמיהט זיך צו אנגאזשירען אנ'אויבערקאנטאר, וועל-כער זאל ווייטער האלטען דעם פרעסטיזש פון דער סינאגאגע אויף דער זעלבער מדרגה ווי ביז איצט.

די מתפללים וועלען געוויס די בעמיהונגען פון סינאגאגען-קאמיטעט, וועלכער שטרעבט דעם עולם צופרידענצושטעלען, ריכטיג אפשאצען.

א שרפה

(א) נעכטען איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער וואוינונג פון העניש באבשטיין (מלינארסקא 20). די אנגעקומענע פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

גרויסע דארף-שרפה

(א) אין דארף ליפקי. הינטער בזשעזשין איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה. 7 לאנדווירטשאפ-טען אין דער ווערט פון 30 טויזענד זל. זענען אוועק מיטן רויך.

זעלבסטמארד פון אנ'אומבע-קאנטע פרוי

אויף זגערזשער 115, האבען די דורכגעהער בעמערקט א 40-יעהריגע פרוי אין א בעוואוסט-לאזען צושטאנד. די פאגאטאוויע האט פעסטגע-שטעלט, אז זי האט זיך פער'סמ'ט, און זי איז א גוסס'ן צושטאנד אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל. ביי דער פרוי האט מען נישט געפונען קיין שום דאקומענטען.

געבוירען אויף די טרעפען

(א) אין קארידאר אויף זגערזשער 7 איז פלוצים אוועקגעפאלען די פרוי הענדעל יאקובאווסקא.

דער אנגעקומענער דאקטאר האט פעסטגע-שטעלט א געבורט, און דאס עופהלע צוזאמען מיט דער געווינערין אפגעפירט אין א וועכנערין-קליניק.

מרים קאראלאווא אין א נייע פרעמיערע „מאשקע"

היינטיגען פרייטאג ווערט מיט מרים קארא-לאווא אויפגעפיהרט א נייע סענסאציאנעלע פרע-מיערע א. נ. „מאשקע" (דאס וואלגע-מיידעל) מיט פיל נומערן געזאנג און טענץ.

ראדיא-פראגראם
דאנערשטאג דעם 25 אויגוסט

11.58 צייט-סיגנאל. 12,10 טעגליכע פרעסע-איבערזיכט. 12,40 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 12.45 גראמאפאן-פליטען. 3.35 גראמאפאן-פליטען. 4,35 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 4.40 רעפערעט. 5,00 סאליסטען-קאנצערט, 6,00 רעפע-רעט. 6 20 טאנץ-מוזיק. 6,55 פאסט-קעסטעל 7,10 פערשידענעס. 7,30 קאמוניקאט. 7,35 ראדיא-פרעסע. 7.45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנ-דעלס-קאמער, רעפערטואר פון די טעאטערן. 8,00 לייכטע מוזיק. 9,50 פרעסע-איבערזיכט. 9,55 קא-מוניקאט פאר לופט-פליהעריי. 10,00 טאנץ-מוזיק. 10,40 ספארט-ידיעות. 10,50 טאנץ-מוזיק.

אויסלאנד

4,30 — בערלין, סימפאנישער קאנצערט. 8 — פאריז — אוידיציע. 8 — וויען, טר. פון זאלצבורג 8 — לאנדאן, היידען-און מאצארט-אווענד. 8.30 — שטראסבורג, אפערע „פאיאצע". 8,30 —מיילאנד, אפערע. 8,45 — רוים — סימפאנישער קאנצערט.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-
און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 9 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג
און פון 5–9 אווענד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע - פרייזען.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–11 מיטאג. 4934

טאמאשאווער כראניק

היינט—א וויכטיגע זיצונג פון שטאט-ראט

היינט אין אווענד קומט פאר א זיצונג פון היגען שטאט-ראט. אויפ'ן טאג-ארדנונג געפינט זיך צוו. אנד. אויף דער פונקט וועגען ענדערען דאס ארבייטער-הויז אויף סטאלארסקא גאס פאר א פאלקס-שול.

די דאזיגע געביידע דארף, ווי בעוואוסט, איבערגעגעבען ווערען צום געברויך פאר יודישע קינדער נאכדעם, ווי דער שול-ראט האט בעשלאסען, אז אין דער ספעציעל פאר יודען אויפגעבויטען פרעכטיגען בנין אויף רוג פילסודסקי און לעגיאנאווע גאס, זאלען לערנען קריסטליכע קינדער און יודישע נאכמיטאג.

א שלאנג געביסען א פרוי

די 67-יעהריגע ארבייטסלאזע ווערא ניקא סצזא (מאיאווא 62) איז נעכטען נאכמיטאג געגאנגען אין די וועלדער נעבען דער באהן-סטאציע בראטקווו הינטער טאמאשאוו, כדי צונויפצוקלויבען האלץ.

אין א געוויסען מאמענט, איז זי גייענדיג אריין אין א זומפ שטארק צוביסען געווארען דורך א שלאנג, פון וואס זי האט פערלוירען דאס בע-וואוסטזיין. די פרוי איז איבערגעפיהרט געווארען אין שטעטישען שפיטאל.

ספארט

דער שטעטישער ספארט-פלאץ ווערט אין די נאהענטסטע טעג גרינטליך רעמאנטירט.

זונטאג שפילען אין טאמאשאוו די לאדזער מאנשאפט „טוריסטען" קל. „א" אויף א פריינד-שאפטס-מעטש מיטן מייסטער פון קל. „ב" און טאמאשאווער אונטער-קרייז „לעכיא".

Palm e-Patent
— די —
בעוואוסטע פעלד-בעטן
„Palme-Patent"
וואס זענען אלעמען בעקאנט מיט זייער פראקטישקייט און דויערהאפטיגקייט
מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר
ווי אויך לעזשאקעס, פעלד-בעטלעך און פעלד-בענקלעך
מאטראצען געבעטע שאטקאווע, קאנאדיסקע
קאזעטקעס, טאפטשאנעס
בעקומט מען נור אין דער בעקאנטער פאבריק
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 113-85
הורט דעטייל

Z PRAWAMI GIMNAZJÓW PAŃSTWOWYCH

Zeńskie Gimnazjum Tow. „KULTURA"

Łódź, Wólczańska Nr. 123 (tel. 174-85)

Zapisy kandydatek do wszystkich klas gimnazjum przyjmuje sekretarjat codziennie od godz. 10-ej do 1-ej w południe. **Opłaty niskie.** Za dzieci pracowników państwowych czesne wpłaca Skarb Państwa.

Dyrektorka: **H. Manugiewiczowa.**

Równocześnie sekretarjat przyjmuje zapisy do prywatnej szkoły powszechnej Tow. „Kultura" – opłaty od 15 do 25 złotych. 5025

זיכערע הילף און א רפואה

אהז א אפעראציע, אן בלוט. אהז א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר בראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנת דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געזעגנט היי באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-גאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכירעגינר בעוויזוינגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהר-ליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-גארטעלן און שפא-ראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פיס. ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גוטעגע פיס און הענד, גוטענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ארדערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבע-דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע איניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בעראנעס, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

איך האלט פאר מיין חוב עפענטליך צו דאנקען דעם גרויסען ספעצ-יאליסט ה' ד"ר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) פאר זיין זארגפעלטיגע באהאנדלונג פון א בעגראזש ווים זיין סימפטאם אויף א ברוך. ל'בין אלט 74 יאהר און צוליב דעם ברוך האב איך נישט געקענט גהן.

הגם פיהל איך מיך זעהר גוט, צו דעם גרויסען ספעציאליסט האט מיך געשיקט דער אלעקסאנדרער רבי דאנציגער, פאר וואס איך דאנק איהם הארציג.

(—) מרדכי גריימאן

אלעקסאנדער, ספאצעראווע 23.

שייטלען

– מיט –

פאריזער שרינדען

ווי אויך

פערטיגע שייטלען

ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט

און אנדולאציע

צו ביליגע פרייזען

ביי **קערש,**

סקווערא 15.

געדענקט יודען

אז איהר דארפט פריהער נישט אונטערנעהמען קיין שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין, כל זמן איהר האט זיך נישט פערשטענדיגט מיט'ן רעכטס-פובליציסט

י. אינפעלד. לאדז

פיעטריקאווער 31

אויפנאהם-שעה'ן טעגליך פון 4–8 אוו.

ס'ווערט געזוכט

א קעלנערקע

פאמארסקא 3 אין דער רעסטאראציע.

5023 פארטער.

קעכער

אויף דער מאשין ווערען אויסגענייט

שרודמיעסקא 8.

יעדער איינציגער

מעבעל

האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו

צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווילצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל

שפאצירוואגענס

אייזען - ניקעל-

בעטען

מאטראצען

ספרענזינאווע "Patent".

ווישמאטשקעס אמעריקאנער

צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער

„DOBROPOL", Łódź

Piotrkowska 73 (אין הויף)

ווערקשטעטל

פון

שירמס

און שפאציר-

שטעקענס

ס. פייגענבוים,

לאדז, בארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו קאנקורענץ-פרייזען.

נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

פישעס

פאר גראטישע אנשטאלטען דרוקערייען און מערלאבען עמפפעהלט

די איינציגע אידישע ציקאגראפיע אין לאדז

מ. פישזאן

פיעטרקאווסקא

104

„גאבלוקס" טעל.: 241-24

אכטונג, צייטונגס-פערקויפער!

מיר מאכען אייך בעקאנט, אז דעם זונטאג, דעם 28/8 פינקטליך 7 אווענד, קומט פאר אין אייגענעם לאקאל וושכאדניא 34 די

גענעראל-פערזאמלונג

מיט דער טאג-ארדנונג: 1) וואהלען פון א פאר-זיצענדען; 2) בעריכט פון פאראיין; 3) וואהלען פון א פערוואלטונג, קאנדידאטען און רעוויזיאנס-קאמיסיע. מיר בעטען אלע צייטונגס-פערקויפער צו קומען פינקטליך.

די קאמיסיע.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א קוואליפיצירטער ארבייטער ווערט געזוכט צו קעמניצער רונד-זשאקארד ביי מ. פרענקעל, פולנאצנא 27. 5727

א פריזיער מענער-ארבייטער ווערט געברויכט אין פריזיר-אנשטאלט פריס, ציגעל-גאס 20. 5028

א משמש. דער וואלבארזשער רבי, וואס וואוינט אין לאדז, זגערזשער 38 זוכט א משמש א בחור אדער א טענש, וואס איז אליין אהן פא-מיליע און ער וועט האבען אלץ וואס ער דארף. זיך צו מעלדען צום רבי'ן אויפ'ן אנגעוויזענעם אדרעס. 5023

א קעטלעריין צו א 16-ער מאשין קען זיך מעלדען. צו ערפאהרען קאמיענגא 14 ביי טראווע, אין דער בידער אין טויער.

ס'ווערט געזוכט א לערן-יונגעל אין א שלא-סעריי-ווערקשטעל, צו ערפאהרען זאמענהאף 4, פראנט. 5929

עס ווערט געברויכט קוואליפיצירטע אבער-לאקנייהערס, מאשינעריגס און האנדנייהערין ביי סוויטערס. ערפאהרען אויף פילסודסקיעגא 27, וו. 35. 5030

פערשידענעס

ס'איז נעפינען געווארען א וועקסעל אויף 36.45 זל. אויסשטעלער שעלצר, אדרע שדרא-וויטש. אפצונעמען אין אדמינ. געגען אנאנס-קאסטן

צאהן-ארצט

St. Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

Dr. med REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 5 — 8 אווענד.

זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע האט זיך איבערגעצויגען אויף

טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אווענד, פאר פרויען פון 4—5 נאכמ. אין א ספעציעלען ווארטע-זאל.

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134-72

נעהמט אן פון $2\ ^1/_2$ — 4 און פון 7 — 8 אווענד

מיליטער-פליכטיגע

אקאדעמיקער (סטודענטן),

וועלכע נויטיגען זיך אין עצות אין אלע מיליטער-אנגעלעגענהייטען, דארפען זיך ווענדען צום לאנג-יעהריגען מיליטער-בעאמטען

ב. מאז.

פעטריקאווער 10

KOMUNIKAT.

Wobec tego, że niektóre składy, prowadząc węgiel opałowy różnych kopalń sprzedają takowy za znany ze swej wysokiej jakości Węgiel Warsz. Tow. Kopalń

„KAZIMIERZ" — „JULJUSZ"

komunikujemy, iż jesteśmy **jedynymi** odbiorcami wyżej wymienionych kopalń dla wozowej sprzedaży z bocznic przy stacji Łódź-Fabr. i że zobowiązaliśmy się na składy nasze węgla opałowego z innych kopalń nie sprowadzać.

Firmy posługujące się nieprawnie nazwą wyżej wspomnianych kopalń będą ścigane sądownie. 450

Składy Opałowy tel. 147-60	**ABRAMOWICZ i WODZISŁAWSKI** Kilińskiego 66	Bocznice kol. tel. 147-60
Składy Opałowe tel. 144-93	**BOLESŁAW NEUGEBAUER** Węglowa 9	Bocznice kol. tel. 144-93.

לעטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאן 116-33

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטן.

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק, ד"ר יוסטמאן. ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציגע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל.

צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קאראשיאווא

ווי אויך וויזיטען אין שטאט.

רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער-קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאקאוו

כירורגישע אפטיילונגען ד"ר מעד. ס. קאנטאר.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. Wajnberg

ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11, טעל. 126 02

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אווענד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסטעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען.

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

– בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „

נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „

אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טאר מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.